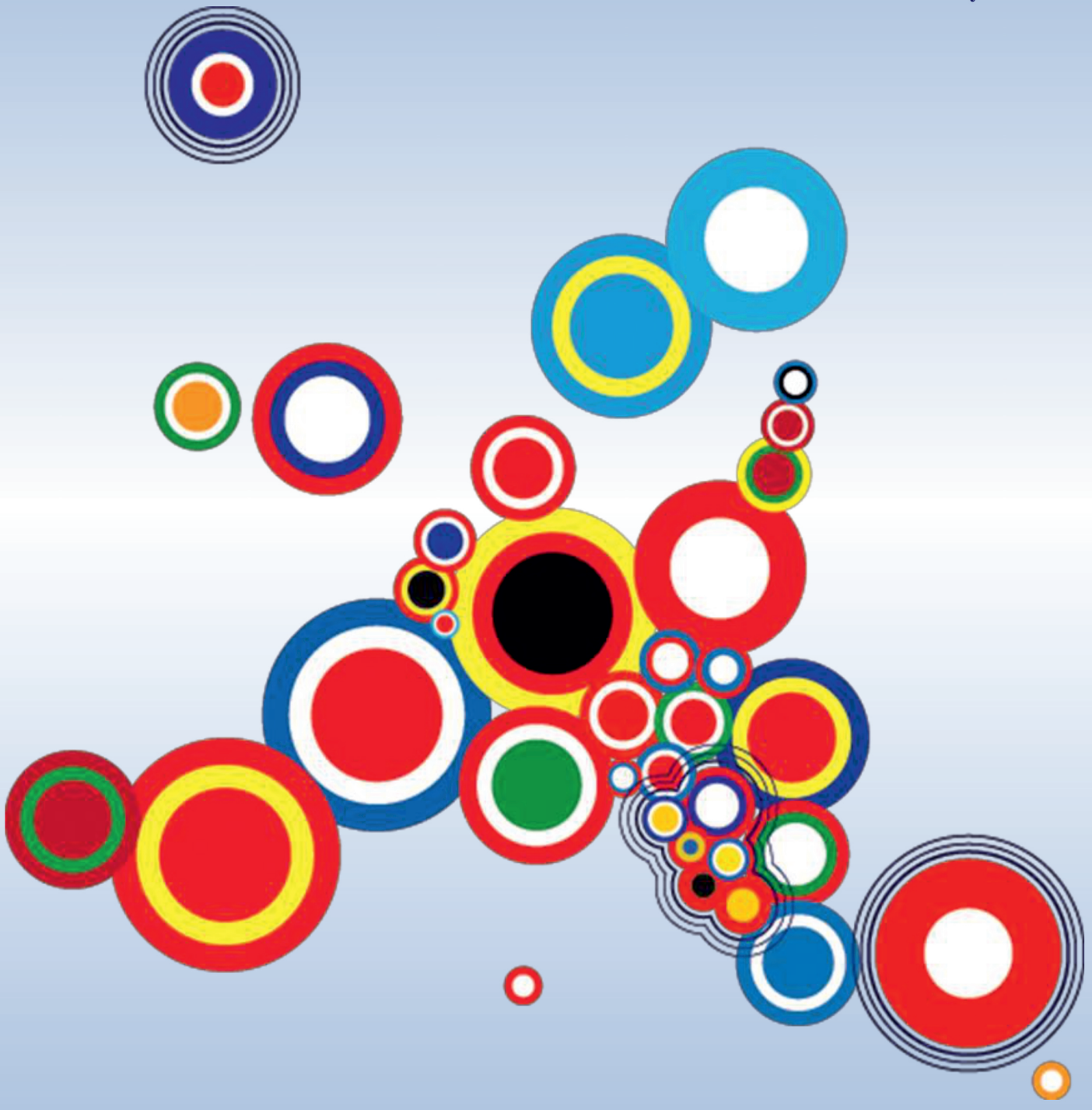
Gelir İdaresi Başkanlığı

VERGİLENDİRME

TAXATION

BÜLTENİ

Ağustos 2014
Sayı : 8

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı

adına

Yayın Sorumlusu

İdris ŞENYURT

Gelir İdaresi Daire Başkanı

Genel Koordinatör

Ahmet KURT

Gelir İdaresi Grup Başkanı

Koordinatör

Sedat PELİT

Gelir İdaresi Müdürü

Editör

Birol UBAY (Gelir Uzmanı)

Katkı Sağlayanlar

Cem Onur YARAR (Gelir Uzmanı)

Talat DENİZ (Gelir Uzmanı)

Vergilendirme/Taxation Bülteni

Ağustos 2014/ 8. Sayı

İletişim Bilgileri:

İlkadım Cad. 06450 Dikmen/ANKARA

(0 312) 415 34 71-74-75-76-88

(0312) 415 28 36

avrupabirligi@gelirler.gov.tr

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
www.gib.gov.tr

Not: Kurum içi bilgilendirme amacıyla yayımlanan bu bültende yer alan haber, yazı ve görüşler, hiçbir şekilde Gelir İdaresi Başkanlığı'nın resmî görüşü olarak değerlendirilemez. Kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

BU SAYIMIZDA

Vergilendirme / Taxation bülteni, özellikle Avrupa Birliği ve diğer ülkelerde vergilendirme alanında ortaya çıkan gelişmeleri takip etmeyi ve bunları tarafsız bir biçimde aktarmayı amaçlamaktadır.

Bu sayımızda,

Avrupa Birliği ve Üye ülkelerde vergilendirme alanında gerçekleşen en güncel verileri ve istatistikleri içeren ve Eurostat tarafından sekiz yıldır her yıl yeni veriler ile güncellenerek yeniden yayımlanan "Taxation Trends in the European Union Data for the EU Member States, Iceland and Norway" isimli raporun 2014 yılı baskısının çevirisine yer verdik. Taxation Trends in the European Union serisi Avrupa Birliği ve Üye ülkelerde mevcut vergilendirme temel yapısı, düzeyi ve trendleri ile ilgili orta ve uzun dönem aralığında tam bir görünüm vermeyi amaçlamaktadır. Bu rapor ayrıca AB ve Üye ülkelerdeki vergilendirme alanında gerçekleşen güncel verileri derleyerek, Üye ülkelerin ve Birlik içi durumun kıyaslamalı bir resmini çizmektedir. Bültende, mümkün olduğunca yorumdan kaçınılarak raporun ülke değerlendirmelerine kadar olan kısmı genel olarak Türkçe 'ye çevrilmiş ve orijinal tablo ve grafiklere sadık kalınmıştır. Raporun orijinal versiyonunu okumak isteyenler, http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/index_en.htm) adresinden rapora erişim sağlayabilirler.

Ayrıca,

2014-2020 dönemine ilişkin Avrupa Birliği Mali Yardımlarının hukuki çerçevesini belirleyen IPA-II Çerçeve Anlaşmasının müzakereleri devam etmekte ve bu Anlaşmanın vergi istisnalarını düzenleyen 30. Maddesi Başkanlığımız uygulama alanına girmekte olduğundan AB Mali Yardımlarının yeni dönemi hakkında bilgi verilmesinde yarar görülmüştür.

İÇİNDEKİLER

Bu Sayıda	**2**
Kısaltmalar	**3**
Vergilendirme Trendleri	**4**
IPA-II	**32**

AB ve AEA ÜYESİ ÜLKE KISALTMALARI

BE	Belçika	**LU**	Lüksemburg
BG	Bulgaristan	**HU**	Macaristan
CZ	Çek Cumhuriyeti	**MT**	Malta
DK	Danimarka	**NL**	Hollanda
DE	Almanya	**AT**	Avusturya
EE	Estonya	**PL**	Polonya
IE	İrlanda	**PT**	Portekiz
EL	Yunanistan	**RO**	Romanya
ES	İspanya	**SI**	Slovenya
FR	Fransa	**SK**	Slovakya
HR	Hırvatistan	**FI**	Finlandiya
IT	İtalya	**SE**	İsveç
CY	Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	**UK**	Birleşik Krallık
LV	Letonya	**IS**	İzlanda (Avrupa Ekonomik Alanı Üyesi)
LT	Litvanya	**NO**	Norveç (Avrupa Ekonomik Alanı Üyesi)

GENEL OLARAK KULLANILAN KISALTMALAR ve DİĞER ÜLKE KISALTMALARI

EEA /AEA	European Economic Area/Avrupa Ekonomik Alanı (AB-28 + Norveç ve İzlanda)
EFTA	European Free Trade Association (Avrupa Serbest Ticaret Birliği)
EU-28 /AB-28	Avrupa Birliği-28 Üye Ülke
EU-27/AB-27	Avrupa Birliği-27 Üye Ülke
EA-18/EB-18	Euro Bölgesi-18 Üye Ülke
EA-17/EB-17	Euro Bölgesi-17 Üye Ülke
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla
RU	Rusya
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
JP	Japonya
YZ	Yeni Zelanda
GK	Güney Kore
AVST	Avusturya
KAN	Kanada
IS	İsviçre

VERGİLENDİRME TRENDLERİ

2012 yılında 28 Üye Ülkenin ağırlıklı GSYH ortalamalarına bakıldığında, tüm vergileri ve zorunlu sosyal güvenlik katkı paylarını içeren toplam vergi oranı % 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran, aynı dönemde ABD'de kaydedilen orandan % 15, Japonya'da kaydedilen orandan ise % 10 daha fazladır.

Avrupa Birliği'ndeki bu GSYH / toplam vergi oranı sadece bu iki ülke ile değil AB üyesi olmayan diğer gelişmiş ekonomiler ile kıyaslandığında da yüksektir. AB üyesi olmayan OECD üyesi gelişmiş ülkelerden Rusya'nın (% 35,6), Yeni Zelanda'nın (% 31,8) GSYH/toplam vergi oranları % 30 barajını aşarken Kanada, Avustralya, Güney Kore gibi ülkeler bu % 30'luk barajın altında oranlara sahiptirler. Daha az gelişmiş ülkeler nispeten daha düşük GSYH/ toplam vergi oranına sahiptirler.

Avrupa Birliği'ni komşusu olan EFTA ülkeleri ile kıyasladığımızda, karışık bir görünüm açığa çıkmaktadır. İsviçre %

GSYH /Vergi oranı 2012 yılında kriz öncesi düzeyini aşmış ve 2013 yılında büyümeye devam etmiştir.

27,9'luk bir GSYH/ toplam vergi oranı ile oldukça düşük bir görünüm sergilerken, Norveç, AB ortalamasının üstünde bir ortalamaya sahiptir.

AB'nin yüksek vergi oranı düzeyi yeni bir olgu değildir; aslına bakılırsa bu yüksek oran 20 nci yüzyılın üçüncü çeyreğine kadar geri götürülebilir. Bu yıllarda kamu sektörünün rolü oldukça geniştir ve 1970'lerde vergi oranlarındaki yüksek artış da kamu sektöründen kaynaklanmıştır.

Bu durum 1980 ve 1990'larda ise azalarak devam etmiştir. 1990'lı yılların sonlarına doğru ilk olarak Maastricht Antlaşması sonrasında ise İstikrar ve Büyüme Paktı, Üye Ülkelerin bir dizi mali konsolidasyon paketlerini kabul etmelerine yol açmıştır. Bazı Üye Ülkelerde konsolidasyon süreci, temel kamu harcamalarını sınırlandırmak ya da arttırmak şeklinde olurken diğerlerinde vergileri geçici veya kalıcı olarak arttırmak şeklinde olmuştur. Bu on yıllık dönemin sonunda birkaç Üye Ülke gelir ve kurumlar vergisi yanı sıra sosyal güvenlik katkılarındaki kesintiler yolu ile vergi yükünü azaltarak vergi gelirlerindeki artışın avantajından faydalanmışlardır.

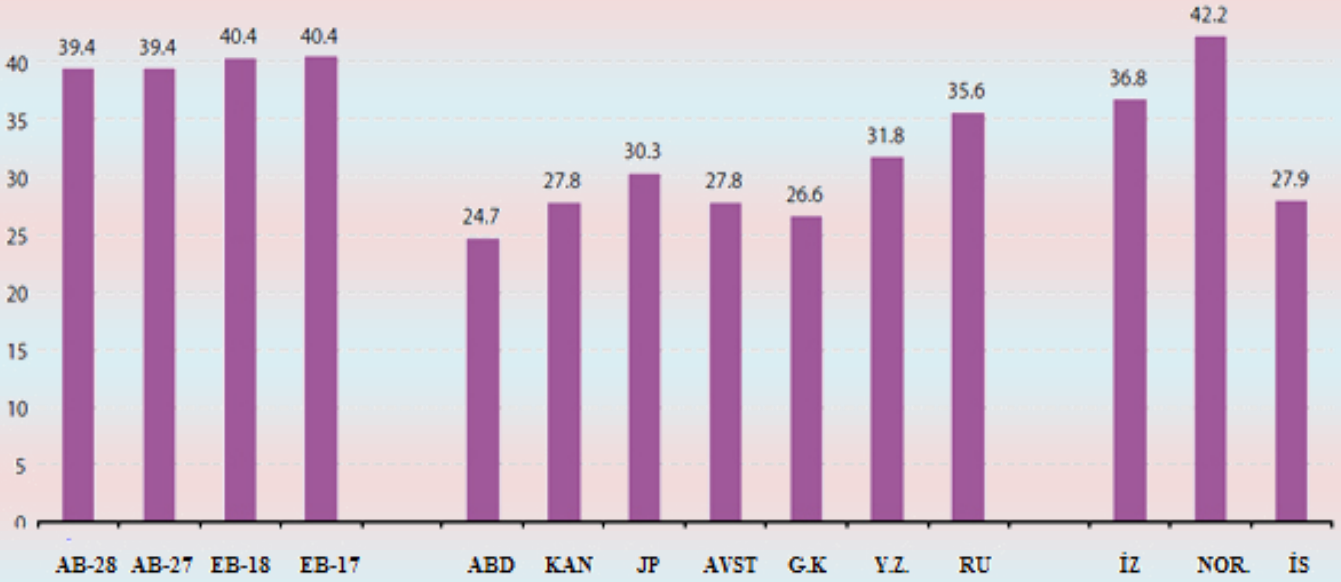
Toplam GSYH / Vergi oranı 2000 yılından itibaren azalma eğilimine girmiş ve bu durum 2004 yılına kadar bu şekilde devam etmiştir. Toplam vergi oranı Euro Bölgesi'nde (EB) ve AB -28'de 2007 yılına kadar yükselmeye devam etmiştir. Vergi gelirleri bu yıldan sonra hem EB'de hem de AB-28'de azalmaya başlamıştır.

Küresel ekonomik krizin ilk etkileri 2008 yılında gelirler üzerinde hissedilmeye başlanmış ve takip eden yıl AB'nin yıllık büyüme hızı negatif olmuştur. Büyüme hızı genel olarak 2008 yılının üçüncü çeyreğine kadar giderek azalmış ve son çeyrekte ise eksiye dönüşmüştür. Ana kategorilerdeki vergi gelirleri de büyüme hızının durumuna benzer bir durum sergilemişlerdir. Dolaysız vergiler, dolaylı vergiler ve sosyal güvenlik katkı paylarında birbirinden farklı mali duraklamalar gerçekleşmiştir.

Üye ülkeler, ekonomik durgunluk döneminde önlemlerini genel olarak harcama tarafına kaydırmışlardır. Bu ülkeler çalışanlar üzerinden alınan vergileri, daha az bir miktarda da sermaye üzerinden alınan vergileri, indirecek vergi kesintilerini kabul etmişlerdir. Toplam vergi oranları 2010 yılında, on yıllık dönemin başındaki en düşük seviyeye ulaşmıştır. Önceki konsolidasyon önlemleri ve ekonominin ılımlı

bir şekilde canlanışı 2010 yılında vergi gelirlerini stabil hale getirirken, 2011 ve 2012

Grafik 1. Vergi Geliri (Sosyal Güvenlik Katkı Payları Dahil), AB Toplamı ve Seçilmiş Ülkeler,2012 (% GSYH)

yıllarında hemen hemen bütün Üye Ülkelerde tüketim yönü konsolidasyona uğramıştır.

Vergi gelirlerinin yıldan yıla değişiklik göstermesinin birçok nedeni bulunmaktadır.

2012 Yılında, GSYH bakımından vergi gelirleri arka arkaya üç yıl önemli ölçüde artmıştır.

Genel olarak ana nedenler; işgücü düzeyine ve mal ve hizmetlerin satımına etki eden ekonomik faaliyetlerdeki değişiklikler, vergi oranlarına, vergi matrahına, vergi eşikleri ve istisnalarına, vb.ne etki eden vergi mevzuatı değişikleri ile GSYH'da meydana gelen değişikliklerdir. Ülkeler tarafından kabul edilen mali politika önlemleri ile birlikte ekonomik kriz, her ne kadar ilk etki 2008 yılında açığa çıkmış olsa da, 2009-2013 yılları arasında vergi gelirlerinin düzeyine ve bileşimine oldukça güçlü bir etki yapmıştır.

2012 yılında GSYH bakımından vergi gelirleri üç yıl arka arkaya önemli derecede artarak, 2001 yılından buyana en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Vergi/ GSYH oranı, hem AB-28 hem de Euro Bölgesi (EB-18) bakımından kriz öncesi düzeyini geçmiştir. Bu üye ülkelerin çoğunluğunda devam eden ekonomik canlanmanın yanı sıra geçmiş yıllardaki açıklarını kapatmak için Üye ülkeler tarafından alınan önlemlerin yansımasıdır.

Euro Bölgesinin GSYH içindeki vergi gelirleri yüzdesi, AB-28 vergi gelirleri ortalamasının bir miktar üstünde kalmıştır. (EB-18 ortalaması % 40,4 iken AB-28 ortalaması % 39,4 olarak gerçekleşmiştir.)

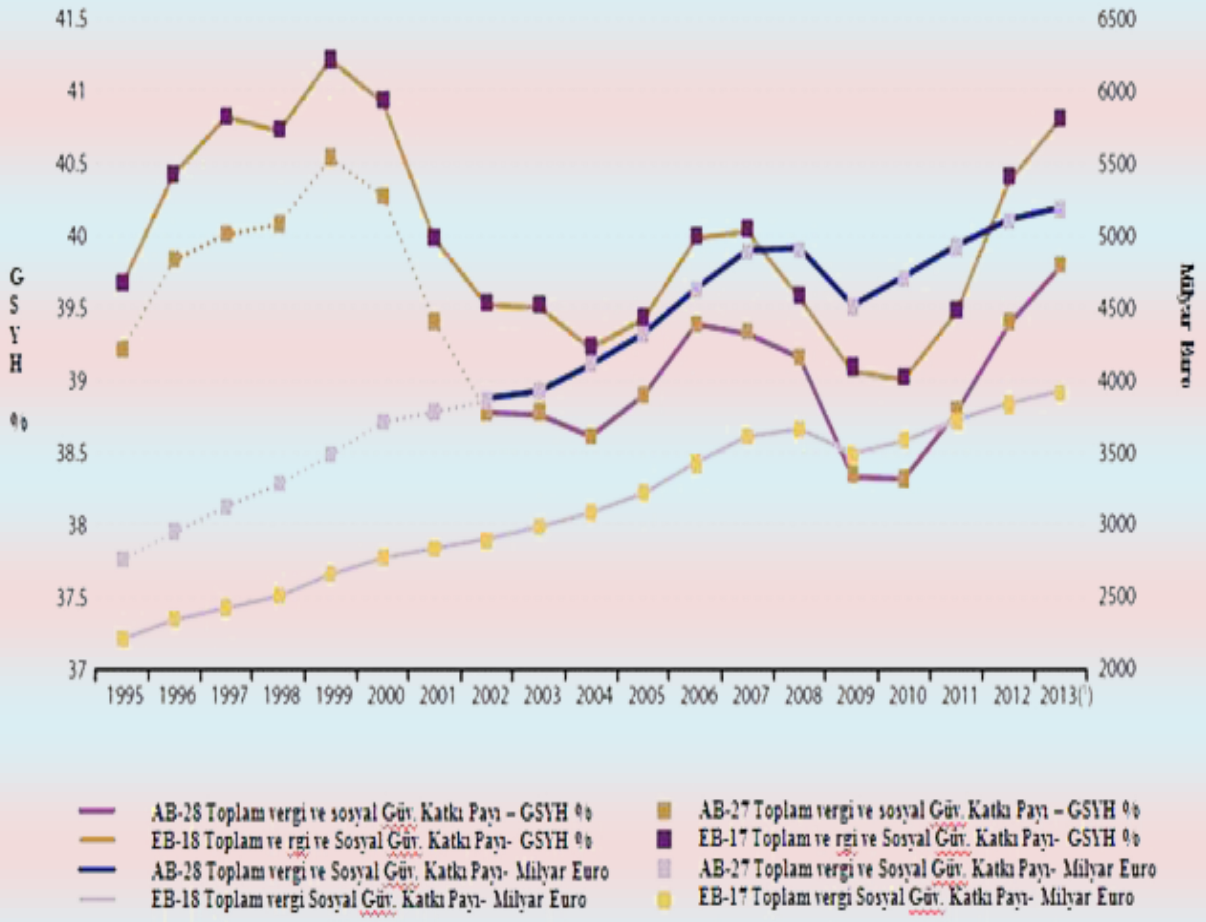
2013 yılındaki genel yönetim gelirleri toplamı tahminleri ve çeyrek dönemlik veriler GSYH içindeki vergi gelirleri yüzdesinin artmaya devam edeceğini göstermektedir.

Vergi gelirlerindeki bu canlanmaya, kısmen de olsa bazı Üye Ülkeler tarafından, KDV oranlarının arttırılması ve mali kuruluşlar üzerinden alınacak ek vergiler gibi yeni tür vergilerin kabul edilmesi ve emlak vergileri

şeklinde gerçekleştirilen aktif gelir arttırıcı önlemler katkı sağlamıştır.

2008-2009 yılları AB ve EB içinde vergi gelirlerinde düşüş, her iki bölgede de 2011 yılında kriz öncesi düzeyini yakalayarak geçmiştir. 2009 yılından itibaren gerçekleşen gelişmeler vergi türleri bakımından önemli farklılıklar göstermektedir. Örneğin tüketim üzerinden alınan vergilerin GSYH içindeki payı 2009 yılındaki % 10,7'lik oranından 2010 yılında % 11,1'e yükselirken, 2012 yılında % 11,2 oranında nispeten sabitlenmiştir. Bu genel olarak birçok Üye Ülkede KDV oranlarında gerçekleşen yükselişin neden olduğu KDV gelirleri artışına ve Üye Ülkelerin birçoğunda yeniden artan yerel talebe bağlıdır.

Grafik 2: Vergi Gelirleri (Sosyal Güv. Katkı Payları Dahil), AB-28, AB-27, EB-18 ve EB-17, 1995-2013, GSYH % ve Milyar Euro

Bunun tam tersi olarak, işgücü üzerinden alınan vergiler 2009 yılında GSYH'nın % 19,9' u iken, 2010 yılında % 19,7'e gerilemiştir ve 2010 yılından itibaren tekrar yükselişe geçerek 2012 yılında % 20,1'lik oranla 2009 yılındaki seviyesini geçmiştir. 2009 yılından itibaren bir takım Üye Ülke gelir vergisi üst vergi oranını yükseltmiştir.

Dolaysız vergilerin, 2008 yılında ki % 13,7'lik GSYH yüzdesi, 2009 yılında sert bir düşüşle % 12,7'e gerilemiştir. 2009 yılından 2010 yılına doğru azalarak devam eden düşüş eğiliminden sonra, dolaysız vergiler yeniden artmaya başlamıştır. 2011 yılından 2012 yılına kadar, AB-28'in GSYH içindeki dolaysız vergi geliri yüzdelik payı % 12,8'den % 13,2'e yükselmiştir. Bu

durum vergi artırıcı önlemlerden ziyade öncelikle şirketlerin karları üzerinden alınan vergilerdeki artışlara bağlıdır. Dolaysız vergilerin bu kısmında meydana gelen artış, kişisel ve hane halkı gelirleri üzerinden alınan gelir vergisi artışından daha güçlü olmuştur. 2008 ve 2009 yılları boyunca, dolaysız vergilerdeki düşüş, dolaylı vergilerdeki düşüşe göre daha belirgin olmuştur. Ayrıca dolaysız vergilerdeki artış da daha uzun sürmüştür.

gelecek dönemlere devretmeye ve kârlardan mahsup etmeye olanak sağlamasına bağlanabilir.

2012 yılında, sosyal güvenlik katkı paylarını da içeren AB-28 vergi gelirleri toplam yönetim gelirinin yaklaşık % 90'lık kısmı olarak hesaplanmıştır. Grafik 3'de görüldüğü üzere, 2012 yılı en yüksek GSYH / Vergi oranları Danimarka'da (% 48,1), Belçika'da (45,4) ve Fransa'da (% 45) olarak kaydedilmiştir. Kaydedilen en düşük oranlar ise Litvanya

★★★★★★★★★★

Üye Ülkelerin, vergi düzeyleri arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır.

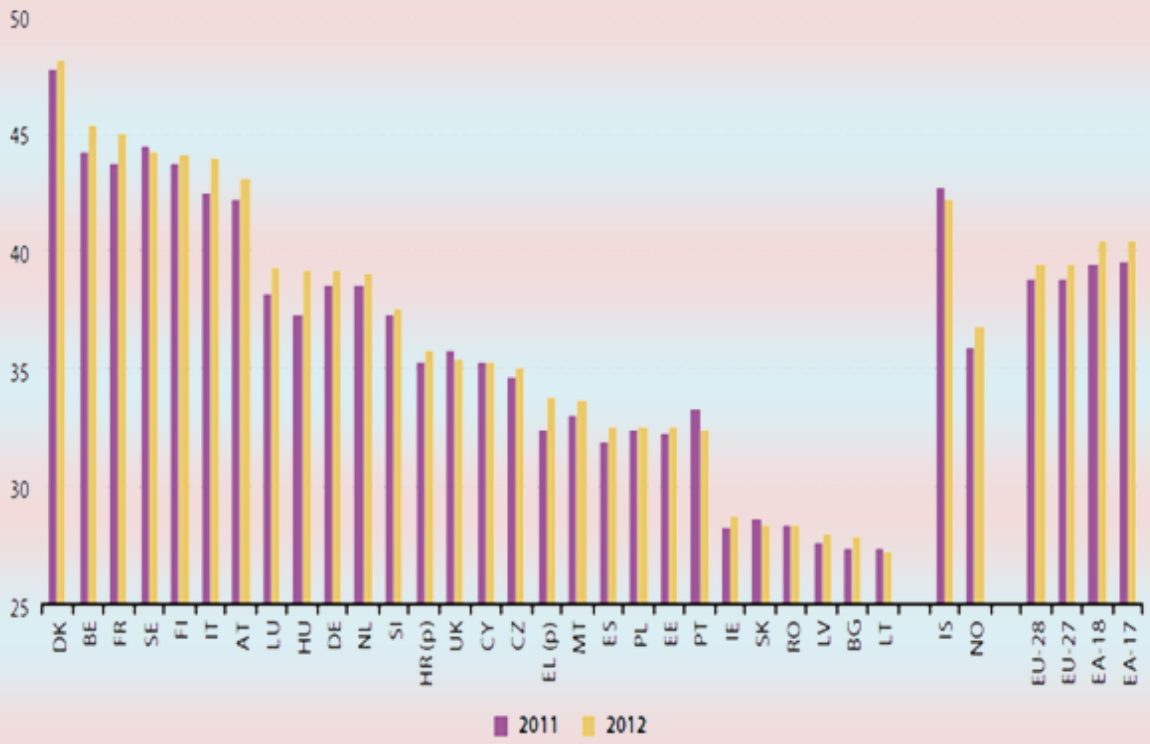
★★★★★★★★★★

Dolaysız vergilerin ana bileşenleri; kişisel gelirler ile kurumların kazançları üzerinden alınan vergilerdir. Kriz zamanında, şirketlerin gelir ve karları üzerinden alınan vergiler, 2008 ve 2009 yıllarında bir gerilemeyle karşılaşmıştır. Kurum kazançları üzerinden alınan vergilerin vergi yükü ile olan düşük ilişkisine rağmen, 2009 yılındaki düşüş, aynı dönemde işsizlikten etkilenen kişisel gelir ve hane halkı geliri üzerinden alınan gelir vergisine göre daha sert olmuştur. Bu şirket kârlarının, ekonomik iklime karşı yüksek hassaslığına yansımıştır. Bu alandaki artışın uzun süre gecikmesi, kısmen de olsa birçok Üye ülke vergi sisteminin zararları

(%27,2), Bulgaristan (% 27,9) ve Letonya (%27,9) olarak görülmektedir.

2004 yılında Avrupa Birliği'ne katılan ülkeler arasında 2012 yılında en yüksek GSYH/vergi geliri oranı, her ne kadar vergi gelirleri bu iki ülkede AB ortalamasının altında seyretse de, Macaristan (% 39,2) ve Slovenya (%35,7) olarak görülmektedir. Burada not edilmesi gereken önemli bir konu 28 AB üyesi ülkenin % 36,3 olan aritmetik ortalamasının, % 39,4 olan GSYH-ağırlıklı ortalamasından düşük olmasıdır. Bunun nedeni, kimi düşük vergi gelirine sahip Üye Ülkelerin nispeten daha düşük GSYH'lere sahip olmasıdır.

Grafik 3: Vergi Gelirleri (Sosyal Güvenlik Katkı Payları dahil) 2011-12
GSYH %

Üye Ülkelerin Gelir Yapıları:

2012 yılında, AB-28 içindeki toplam vergi gelirinin (sosyal güvenlik katkı payları dâhil) % 48,7'lik kısmı merkezi veya federal yönetim % 32'si sosyal güvenlik katkı payı ve % 11'i yerel yönetim gelirlerinden oluşmaktadır. Tahakkuk eden vergi gelirlerinin % 1'inden daha az bir kısmı Avrupa Birliği kurumlarına aktarılmaktadır (Tarımsal vergiler ve gümrük vergileri yanı sıra KDV'den alınan pay AB'nin öz kaynakları arasındadır). Üye Ülkelerin gelir yapıları arasında kayda değer farklılar bulunmaktadır. Örneğin bazı Üye Ülkeler çok yüksek derecede mali özerkliği olan federal veya ayrıcalıklı bölgelere sahiptir (Belçika, Almanya, Avusturya, İspanya gibi). Birleşik Krallık ve Malta'da muhasebeleştirme açısından sosyal güvenlik sistemi merkezi yönetim düzeyinden ayrılmamıştır. Bunun yanında Danimarka'da sosyal güvenliğin önemli bir kısmı genel vergilendirme yolu ile finanse edilmektedir.

Alt federal gelirlerin payı (bulunan yerlerde merkez + belediyeler) % 1' den daha az ile toplamın üçte birinden biraz fazlası arasında değişmektedir. İsveç, İspanya, Almanya ve Belçika özellikle merkezi olmayan otoriteler tarafından toplam vergilerden alınan yüksek paylara sahiptirler. Diğer yanda Malta'da yerel yönetimler vergi toplayamaz ve merkezi hükümet tarafından yapılan transferlerle finanse edilirken, yerel yönetimlerin vergi payı Yunanistan' da % 1' den biraz aşağıdadır. Avrupa Birliği içinde sosyal güvenlik fonlarından elde edilen gelir payları bakımından rapor edilen en yüksek paylar; Fransa (% 54) ve Slovakya (% 43,5)'ya aittir. Genel yönetimin her bir alt sektörünün kaydettiği vergi geliri miktarı aslında eksik bir veri kaynağıdır. Çünkü bu alt-sektörlerin doğrudan vergi geliri almak yerine diğer cari transferleri ya da benzer mali özerkliği olan diğer alt-sektörlerden gelen gelirleri almak için hakları bulunmaktadır.

Birkaç AB Üyesi ülkenin âdemi merkeziyetçiliği birkaç yıldır önemli bir özelliğe sahiptir. Benzer şekilde veriler, toplam gelirden eyalet ve yerel yönetimlerine aktarılan payların giderek arttığını göstermektedir. Bu eğilimin bir istisnası 2010 yılında olmuştur. Bu dönemde elde edilen KDV ve tüketim vergileri gelirlerinin büyük bir çoğunluğunun merkezi yönetime aktarıldığı görülmüştür. Eyalet ve yerel yönetimlere aktarılan toplam vergi geliri payları 2011 (toplam vergi gelirinin % 17,7'si) ve 2012 (toplam vergi gelirinin % 18,6'sı) yıllarında tekrar artmaya başlamıştır.

VERGİ TÜRLERİNE GÖRE GELİR YAPILARI

Vergiler geleneksel olarak dolaylı vergiler ve dolaysız vergiler şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Dolaysız vergiler, büyük oranda vergi yükünün yeniden dağılımına olanak sağlamakla beraber, dolaysız vergilerde ise artan oranlılığın uygulanması pratik olarak mümkün değildir. Bundan dolayı, seçmenler bakımından daha görünür olan ve vergi yükünün yeniden dağıtımının seçim malzemesi olarak kullanıldığı ülkelerde dolaysız vergiler daha popülerdir. Bu durumda yüksek gelir vergisi vergi oranlarının açığa çıkmasına neden olmaktadır.

Sosyal katkı payları, kural olarak, emeklilik, işsizlik ve sağlık sigortası gibi haklardan faydalanılması ile ilgilidir. Teoride, sigorta hesaplama matematiği yeniden dağıtımı engellemektedir ama uygulamada, hesaplama usulleri oldukça makul hareket alanı sağlamaktadır. Üye Ülkeler arasında da uygulamalar bakımından oldukça farklı durumlar söz konusudur.

Genel olarak, 2004 ve sonrasında Birliğe katılan Üye Ülkeler AB-15 ile kıyaslandığında farklı bir yapı göstermektedirler. Özellikle, AB-15 Üye Ülkelerinin birçoğu kabaca dolaylı vergiler, dolaysız vergiler ve sosyal güvenlik katkı paylarından eşit gelirler elde ederken, Malta haricinde (% 41,6) yeni Üye ülkelerin toplam vergi gelirleri içindeki dolaysız vergi gelirleri payları düşüktür. En düşük dolaysız vergi geliri paylarına sırasıyla % 17'lik pay ile Hırvatistan ve % 18'lik pay ile Litvanya (Litvanya, 2008 yılında itibaren % 30'dan aşağıya doğru önemli bir düşüş yaşamıştır), % 18,8'lik pay ile Bulgaristan, % 19,2'lik pay ile Macaristan ve % 19,7'lik pay ile Slovakya sahiptir. Tüm bu Üye ülkeler, dolaylı vergi oranlarına kıyasla daha güçlü bir düşüşe neden olan düz vergi oranı sistemlerini kabul etmişlerdir.

Ayrıca, AB-15 Üye Ülkeleri arasında, bazı önemli farklılıklar mevcuttur. Danimarka, İrlanda, Birleşik Krallık ve İsveç yanında Norveç ve İzlanda toplam vergi gelirleri içinde nispetten daha yüksek dolaysız vergi geliri paylarına sahiptirler. Danimarka'da ve o kadar olmasa da İsveç ve Birleşik Krallık 'ta sosyal güvenlik katkı paylarının toplam vergi gelirleri içindeki payı düşüktür. Danimarka'da sosyal güvenlik katkı paylarının toplam vergi gelirleri içindeki oranının daha düşük olmasının özel bir nedeni vardır. Çünkü Danimarka'da refah harcamalarının büyük çoğunluğu genel vergilendirme dışında finanse edilmektedir. Bu durum yüksek dolaysız vergilendirme düzeylerine ve aslında Danimarka'nın Birlik Üyesi ülkeler arasında toplam vergi gelirleri içinde dolaysız vergi gelirleri en yüksek olan Üye Ülke olmasına sebep olmaktadır. AB-15 Üye Ülkeleri arasında Almanya, Hollanda ve Fransa vergi sistemleri Danimarka'nın tersi bir durum sergilemektedir. Bu Üye Ülkelerin sosyal güvenlik katkı paylarının toplam vergi gelirleri içindeki yüksek oranı daha düşük dolaysız vergi geliri paylarına neden olmaktadır.

Yeni Üye ülkelerde dolaysız vergilerin ağırlığı daha azdır.

Grafik 4: Yönetimler Düzeyinde Gelir Yapıları, 2012

Toplam vergi yükünün %

Grafik 5: Ana Vergi Tiplerine Göre Vergi Gelirleri Yapısı, 2012
Toplam vergi yükünün %

Grafik 6: Vergi Matrahlarına Göre Toplam Vergi Yükünün Dağılımı,2012
Toplam Vergi Yükünün %

Ekonomik Gelir veya Faaliyetlere Göre Vergi Yükünün Dağılımı

Grafik 7 vergi matrahlarına göre toplam vergi gelirlerinin dağılımını (tüketim, işgücü ve sermaye) göstermektedir. İşgücü (istihdam) üzerinden alınan vergiler, toplanan vergilerin nerdeyse yarısına ulaşan miktarı ile en geniş paya sahiptir. Bunu sırasıyla tüketim vergileri ve sermaye vergileri takip etmektedir.

Ancak üye ülkeler arasında vergilendirmenin yapısı önemli derecede değişmektedir. Yeni Üye ülkeler tüketim vergilerinden kaynaklanan gelir payını yüksek bir orana çıkarıp, işgücü üzerinden alınan vergilerin payını kısmen daha düşük oranda tutma eğilimindedirler. Bulgaristan ve Hırvatistan'ın vergi gelirlerinin yarısına kadar olan kısmı, tüketim vergileri gelirlerinden oluşmaktadır.

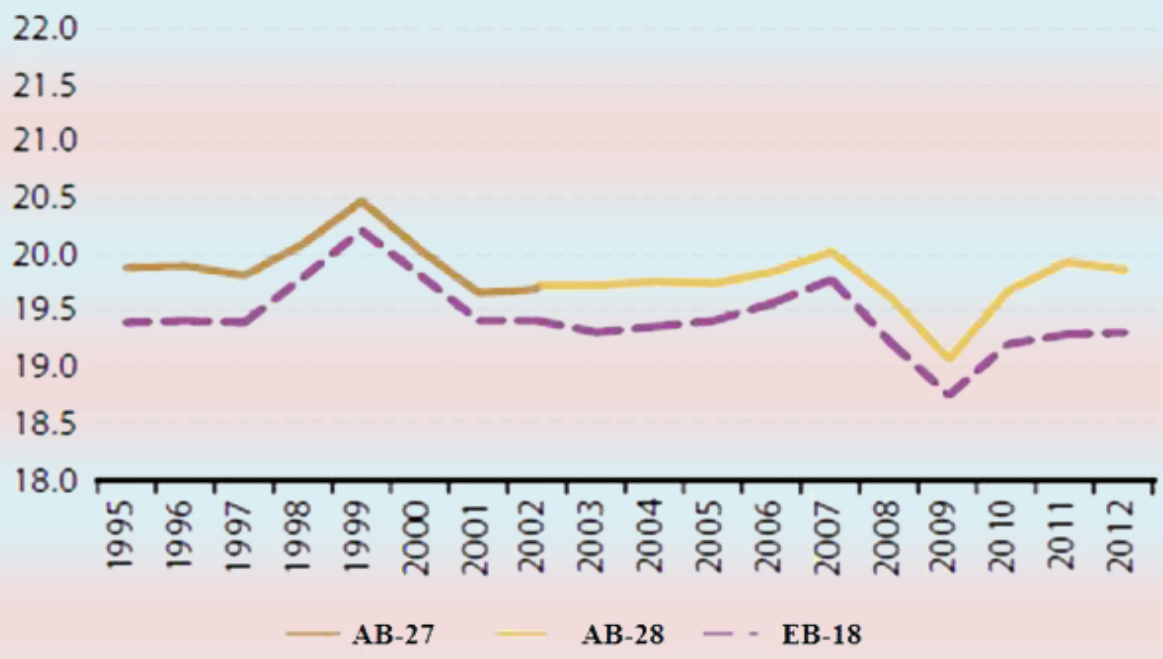
Sermaye üzerindeki vergi geliri payı, toplam vergi gelirinin % 15 ila (Lüksemburg, Birleşik Krallık, Malta ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi) ile % 10'u (Slovenya ve Estonya) arasında dalgalanmaktadır.

TÜKETİM VERGİLEMESİ

2012 yılında AB-28 bakımından tüketim üzerindeki örtülü vergi oranları bir önceki yılın oranları ile aynı düzeyde kalmıştır. Krizden sonraki iki yıl boyunca hızlı bir düşüşten sonra, şu sıralarda 2007 yılındaki seviyelerine tekrar tırmanmıştır.

Euro Bölgesi, Birliğin bütününe kıyasla daha düşük bir örtülü vergi oranına sahip olsa da her iki toplam büyüklük içinde eğilim geniş oranda aynıdır.

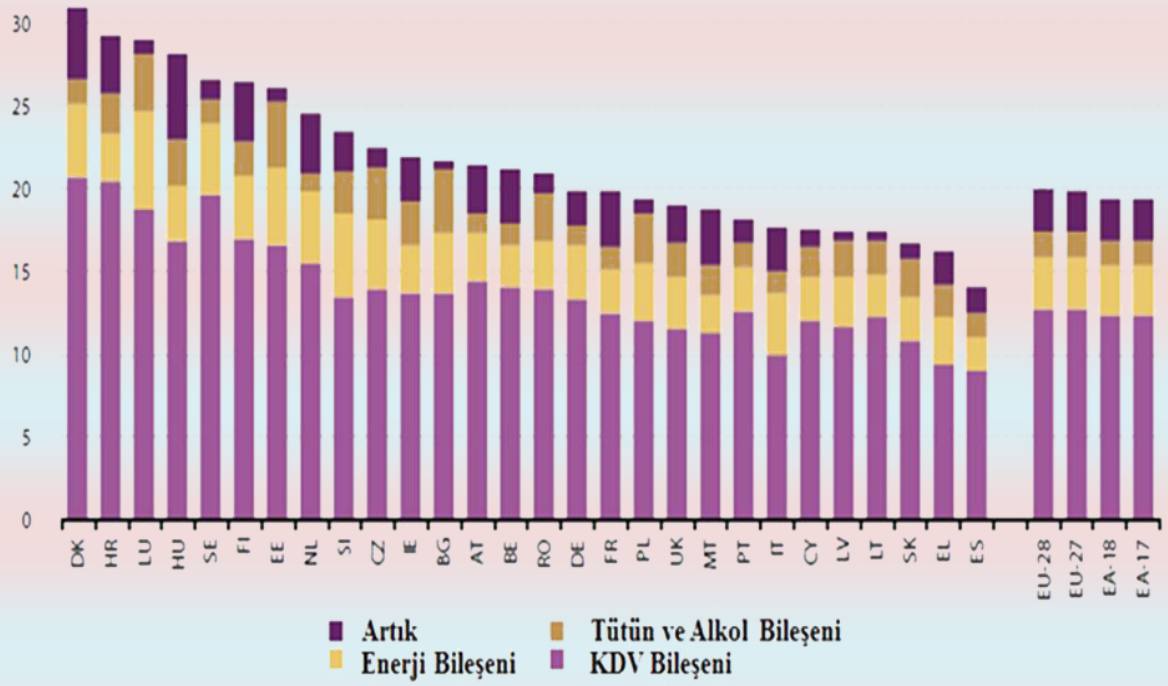
Grafik 7: Tüketim Üzerindeki Örtülü Vergi Oranları, 1995-2012

Örtülü Vergi Oranları; genel olarak istihdam, tüketim ve sermaye gibi değişik ekonomik gelir ve faaliyetler üzerinden elde edilecek tahmini vergi gelirleri ile bunların gerçek matrahları arasındaki orandır ve ortalama efektif vergi yükünü ölçmek için kullanılır.

KDV Oranları yukarı doğru olan artış eğilimine devam etmiştir.

Grafik 8: Tüketim Üzerindeki Örtülü Vergi Oranları Bileşenleri,2012
(%)

Üye Ülkelerin çoğunluğunda 2012 yılında tüketim üzerindeki örtülü vergi oranlarında küçük değişiklikler ya da durağanlık görünürken, bazılarında ise kayda değer bir hareketlilik göze çarpmaktadır. Özellikle Hırvatistan, Macaristan (artışın nispeten yüzde 1,3 ve 1,2 puanlık kısmı), Slovakya ve Polonya (düşüşün yüzde 1,6 ve 1,5 puanlık kısmı)bu hareketliliğin yaşandığı ülkelerdir.

Tüketim vergilemesi bileşenlerindeki önemli farklılıklar

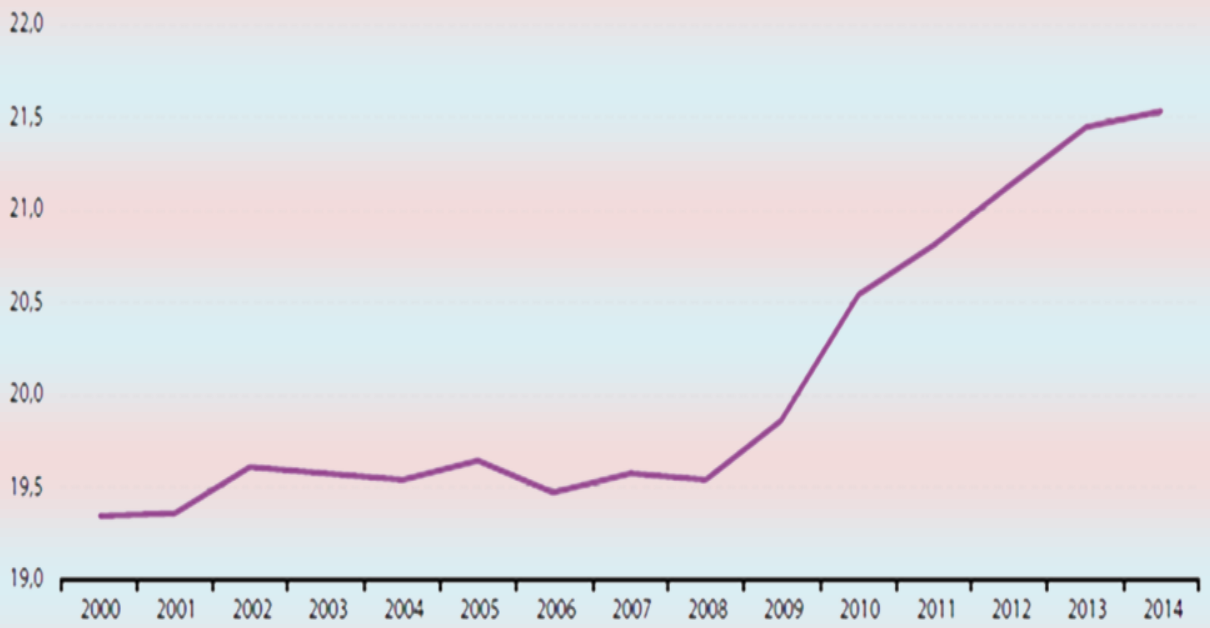
Grafik 9'da görüleceği üzere KDV, tüketim üzerindeki örtülü vergi oranının üçte ikisi ile dörtte üçü arasında hesaplanmaktadır. İsveç'te KDV, tüketim üzerindeki örtülü vergi oranının % 74'ü ile AB içindeki en yüksek oranı temsil ederken, İtalya'da KDV, örtülü vergi oranı içindeki % 56'lık oranı ile Birlik içindeki en düşük değeri temsil etmektedir.

Bununla birlikte diğer KDV dışı bileşenlerde dikkat çekicidir. AB ortalamasında, enerji vergilendirmesi, tüketim üzerindeki örtülü vergi oranının % 16'sını kapsamaktadır. Bu daha çok mineral yağları üzerindeki Özel Tüketim Vergisinden kaynaklanmaktadır. Diğer önemli bir kategori, AB'deki tüketim üzerindeki örtülü vergi ortalamasının yaklaşık % 8'ini oluşturan tütün ve alkol üzerinden alınan tüketim vergisidir. Bu bileşen, Bulgaristan ve Estonya bakımından örtülü vergi ortalamasının nispeten önemli bir unsurunu teşkil ederken, İsveç ve Hollanda bakımından ise nispeten önemsiz bir unsurdur.

2009 yılından itibaren, standart KDV oranları Üye ülkelerin birçoğunda yükselme eğilimi göstermektedir. Standart KDV oranları bakımından AB ortalaması Grafik 9'da açıkça görüleceği üzere 2008 yılındaki % 19,5'lik oranından 2014 yılında % 21,5'e yükselmiştir. Bu dönem zarfında 20 Üye ülkede kayıtlı standart KDV artışı gerçekleşmiştir. 2014 yılında Fransa, İtalya ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi standart KDV oranlarını yükseltmişlerdir.

En yüksek standart KDV oranı % 27 ile Macaristan'dadır. Macaristan'ı, % 25 standart KDV oranı ile Hırvatistan, Danimarka ve İsveç takip etmektedir. En düşük standart KDV oranları ise % 15 ile Lüksemburg ve % 18 Malta'dadır.

Grafik 9: Ortalama Standart KDV Oranlarının Gelişimi,2000-14
(%)

KDV AÇIĞI

KDV açığı, herhangi bir ülkede ve herhangi bir yılda, teorik olarak tahakkuk eden KDV miktarı ile tahsil edilen KDV miktarı arasındaki fark olarak tanımlanmaktadır.

Son yayımlanan rapora göre, AB-26 için (Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Hırvatistan ortalama dışı tutulmuştur) 2011 yılında hesaplanan toplam KDV açığı 193 Milyar Euro veya GSYH'larının % 1,5'i kadardır. GSYH ile bağlantılı olarak en büyük açığa sahip olan ülkeler Romanya, Letonya, Yunanistan ve Litvanya'dır.

Çalışma 2008 yılından bu yana birçok Üye ülkede, ekonomik krizin bir sonucu olarak, KDV açığında önemli bir yukarıya doğru artış eğilimi olduğunu göstermektedir. Bu artış özellikle İspanya, Yunanistan, Letonya, İrlanda, Portekiz ve Slovakya'da önemli ölçüdedir. Ekonomik krizin başladığı 2008 yılından bu yana KDV açığı AB boyunca ortalama % 5 puan yükselmiştir.

Tablo 1:Üye Ülkelerdeki KDV Oranları,2000-14
(%)

	KDV Oranı	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Belçika	**Standart**	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
	İndirimli	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12
Bulgaristan	**Standart**	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
	İndirimli	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Çek Cumhuriyeti	**Standart**	22	22	22	22	19	19	19	19	19	19	20	20	20	21	21
	İndirimli	5	5	5	5	5	5	5	5	9	9	10	10	14	15	15
Danimarka	**Standart**	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
	İndirimli	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Almanya	**Standart**	16	16	16	16	16	16	16	19	19	19	19	19	19	19	19
	İndirimli	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Estonya	**Standart**	18	18	18	18	18	18	18	18	18	20	20	20	20	20	20
	İndirimli	5	5	5	5	5	5	5	5	5	9	9	9	9	9	9
İrlanda	**Standart**	21	20	21	21	21	21	21	21	21	21.5	21	21	23	23	23
	İndirimli	12.5 (4.2)	12.5 (4.3)	12.5 (4.3)	13.5 (4.3)	13.5 (4.4)	13.5 (4.8)	13.5 (4.8)	13.5 (4.8)	13.5 (4.8)	13.5 (4.8)	13.5 (4.8)	9/13,5 (4.8)	9/13,5 (4.8)	9/13,5 (4.8)	9/13,5 (4.8)
Yunanistan	**Standart**	18	18	18	18	18	19	19	19	19	19	23	23	23	23	23
	İndirimli	8 (4)	8 (4)	8 (4)	8 (4)	8 (4)	9 (4.5)	9 (4.5)	9 (4.5)	9 (4.5)	9 (4.5)	5.5/11	6.5/13	6.5/13	6.5/13	6.5/13
İspanya	**Standart**	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	18	18	18	21	21
	İndirimli	7 (4)	7 (4)	7 (4)	7 (4)	7 (4)	7 (4)	7 (4)	7 (4)	7 (4)	7 (4)	8 (4)	8 (4)	8 (4)	10 (4)	10 (4)
Fransa	**Standart**	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	20
	İndirimli	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5 (2.1)	5.5/7 (2.1)	5.5/10 (2.1)
Hırvatistan	**Standart**	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	23	23	25	25	25
	İndirimli	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	10 (0)	10 (0)	10 (0)	10 (0)	10 (0)	10 (0)	10 (0)	5/10	5/13
İtalya	**Standart**	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	21	21	22
	İndirimli	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	10 (4)
Kıbrıs	**Standart**	10	10	13	15	15	15	15	15	15	15	15	15	17	18	19
	İndirimli	5	5	5	5	5	5	5/8	5/8	5/8	5/8	5/8	5/8	5/8	5/8	5/9
Letonya	**Standart**	18	18	18	18	18	18	18	18	18	21	21	22	22	21	21
	İndirimli	...	...	...	9	5	5	5	5	5	10	10	12	12	12	12

	KDV Oranı	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lüksemburg	Standart	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
	İndirimli	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)	6/12 (3)
Macaristan	Standart	25	25	25	25	25	25	20	20	20	25	25	25	27	27	27
	İndirimli	12 (0)	12 (0)	12 (0)	12 (0)	5/15	5/15	5/15	5	5	5/18	5/18	5/18	5/18	5/18	5/18
Malta	Standart	15	15	15	15	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
	İndirimli	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5/7	5/7	5/7	5/7
Hollanda	Standart	17.5	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	21	21
	İndirimli	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Avusturya	Standart	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
	İndirimli	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Polonya	Standart	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	23	23	23	23
	İndirimli	7	7 (3)	7 (3)	7 (3)	7 (3)	7 (3)	7 (3)	7 (3)	7 (3)	7 (3)	7 (3)	5/8	5/8	5/8	5/8
Portekiz	Standart	17	17	19	19	19	21	21	21	20	20	21	23	23	23	23
	İndirimli	5/12	5/12	5/12	5/12	5/12	5/12	5/12	5/12	5/12	5/12	5/12	6/13	6/13	6/13	6/13
Romanya	Standart	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	24	24	24	24	24
	İndirimli	...	...	...	...	9	9	9	9	9	5/9	5/9	5/9	5/9	5/9	5/9
Slovenya	Standart	19	19	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	22	22
	İndirimli	8	8	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	9.5	9.5
Slovakya	Standart	23	23	23	20	19	19	19	19	19	19	19	20	20	20	20
	İndirimli	10	10	10	14	...	...	...	10	10	10	6/10	10	10	10	10
Finlandiya	Standart	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	23	23	23	24	24
	İndirimli	8/17	8/17	8/17	8/17	8/17	8/17	8/17	8/17	8/17	8/17	9/13	9/13	9/13	10/14	10/14
İsveç	Standart	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
	İndirimli	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12	6/12
Birleşik Krallık	Standart	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	15	17.5	20	20	20	20
	İndirimli	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Basit Ortalamalar

AB-28	Standart	19.3	19.4	19.6	19.6	19.5	19.6	19.5	19.6	19.5	19.9	20.5	20.8	21.1	21.5	21.5
AB-27	Standart	19.2	19.3	19.5	19.5	19.4	19.6	19.4	19.5	19.4	19.8	20.4	20.7	21.0	21.3	21.4
EB-18	Standart	18.1	18.1	18.5	18.5	18.6	18.8	18.8	18.9	18.9	19.2	19.6	19.8	20.1	20.5	20.7

2012 yılında İşgücü üzerindeki vergi yükü artmaya devam etmiştir.

İŞ GÜCÜNÜN VERGİLENDİRİLMESİ

Ekonomik krizden buyana, işgücü üzerindeki veri yükünün azaltılması lehindeki argümanlar daha cazip hale gelmiştir. Bununla birlikte, 2012 yılı değerlerine göre işgücü üzerindeki örtülü vergi oranlarındaki yukarıya doğru devam eden artış dikkate alındığında, bu amacı gerçekleştirmek zor gibi görünmektedir. 2009 yılındaki hızlı düşüşten sonra, 2010 yılında düzelen AB-28 ve EB-18 ortalamalarının her ikisi birden kriz öncesi düzeylerine yükselmişlerdir.

28 Üye ülke içerisinde, işgücü üzerindeki örtülü vergi oranlarının artışını gösteren 20 adet kayıt edilmiş artış bulunmaktadır. En yüksek artış 2011 yılında % 30,9 olan ortalaması 2012 yılında % 38'e yükselen Yunanistan'da gerçekleşirken, bu ülkeyi her ikisinde de gerçekleşen yüzde ikilik bir artışla Kıbrıs ve Polonya takip etmiştir. Bunun yanında, Romanya, Estonya ve Birleşik Krallık 'ta işgücü üzerindeki örtülü vergi oranları 2012 yılında % 0,5 gerilemiştir.

İşgücü üzerindeki vergi yükü düzeyleri Üye ülkeler arasında farklılaşmaktadır. İşgücü üzerindeki en yüksek örtülü vergi yükü oranları sırasıyla Belçika (% 42,8), İtalya (% 42) ve Avusturya (% 41,5)'da; en düşük oranlar ise Malta (% 23,3), Bulgaristan (% 24,5) ve Birleşik Krallık (% 25,2)'da kaydedilmiştir.

Grafik 10: İşgücü Üstündeki Örtülü Vergi Oranları, 1995-2012
(%) GSYH – Ağırlıklı Ortalamaları

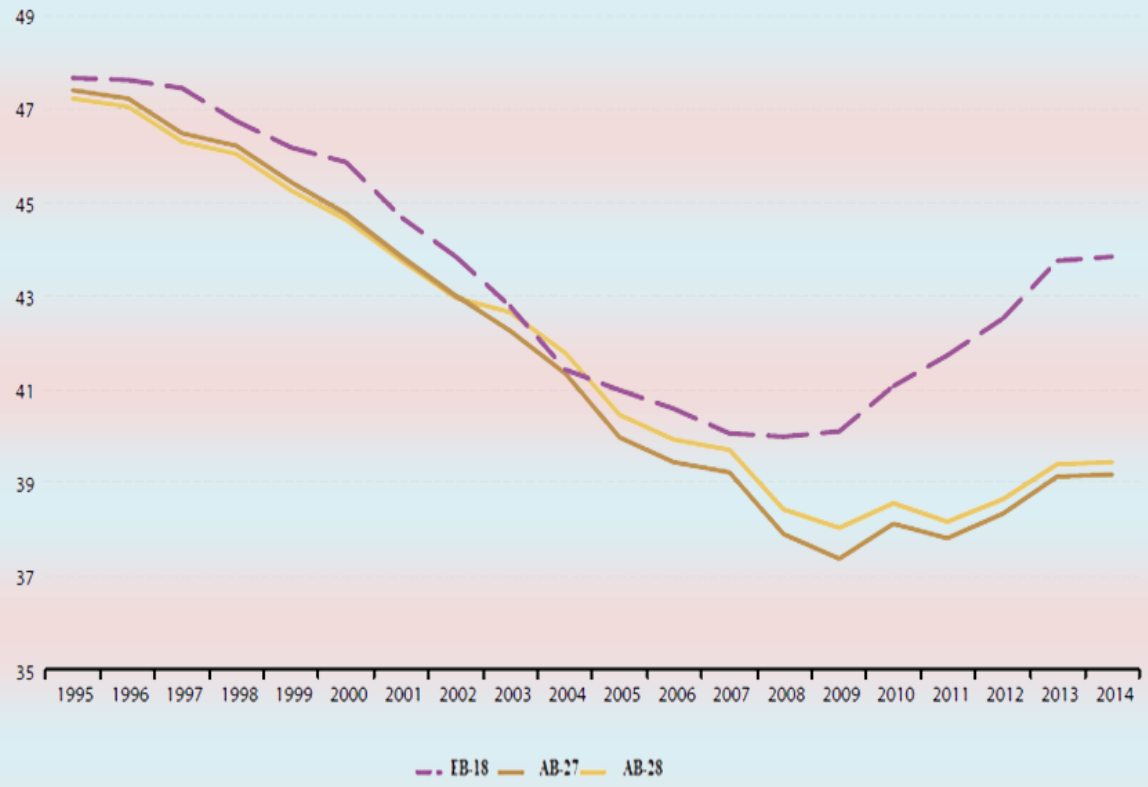
2014 yılında Gelir Vergisi üst vergi oranları düz bir seyir izlemeye başlamıştır.

2014 yılında Avrupa Birliği'nde gelir vergisi üst vergi oranlarının basit ortalaması % 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu ortalama, 2009 yılındaki seviyesinden 1,4 puan daha fazladır. 2010 yılından itibaren yükselişe geçen gelir vergisi üst vergi oranları ortalaması, 2014 yılında düz bir seyir izlemeye başlamıştır. 2010 yılından 2013 yılına kadar her yıl altı ya da yedi Üye ülke üst vergi oranlarını arttırmıştır. Ancak 2014 yılına gelindiğinde artış hızı yavaşlamış ve sadece iki Üye ülke, Finlandiya ve İsveç, kendi oranlarını arttırmışlardır. Buna paralel olarak 26 Üye ülkede bir değişiklik olmamıştır.

Gelir vergisi üst oranları Birlik içinde oldukça farlılık göstermektedir. En alt vergi oranı % 10 ile Bulgaristan'da iken en yüksek vergi oranları % 55'in üstündeki rakamlara sahip olan İsveç, Portekiz ve Danimarka'dadır. En düşük vergi oranlarının görüldüğü Üye ülkeler Bulgaristan, Litvanya, Macaristan ve Romanya'dır.

Gelir vergisi oranlarının ortaya koyduğu tablo tam olarak tamamlanmamıştır. Sadece gelir vergisi oranlarının seviyeleri ve değişiklikleri değil, aynı zamanda bu vergi oranlarının uygulandığı gelir düzeylerinin de bilinmesi gereklidir. Dahası, uygulanan artan oranlı gelir vergisi oranları, indirimlerin ve vergi kredilerinin yapısı, vergi matrahlarının tanımları ve efektif vergi yükünün tanımlanmasında anahtar bir role sahiptir.

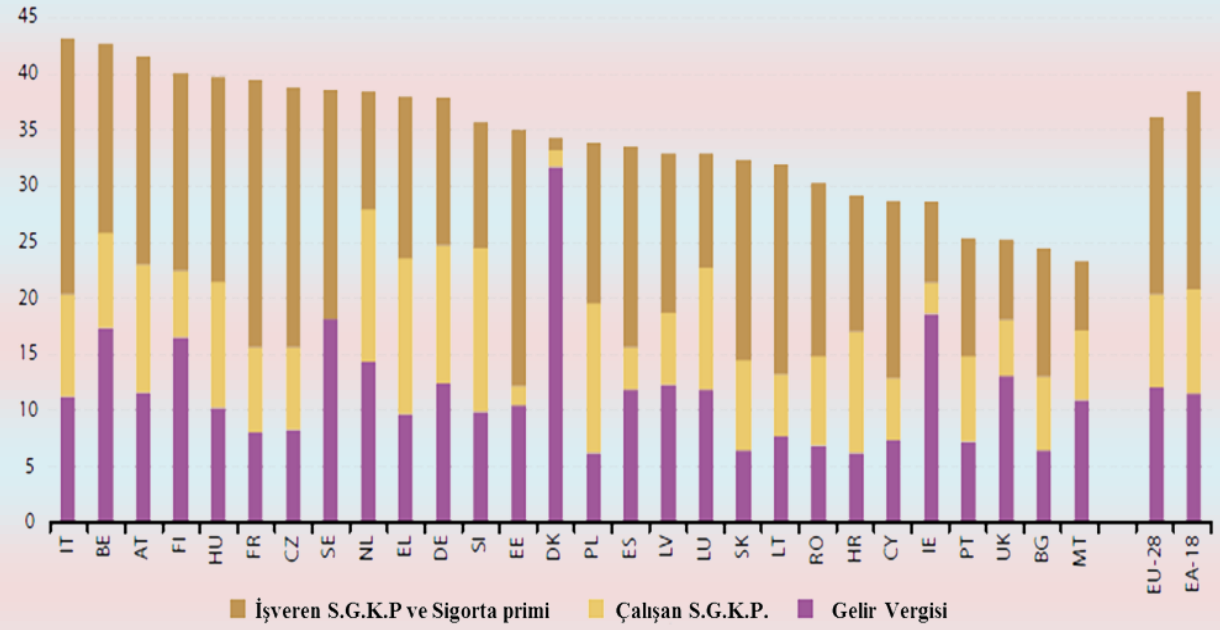
Grafik 11: Gelir Vergisi Üst Vergi Oranlarının Gelişimi,1995-2014
% basit ortalama

İşgücü üzerinden alınan vergilerin üçte ikisi Sosyal Güvenlik Katkı Payları ve Sigorta primlerinden oluşmaktadır.

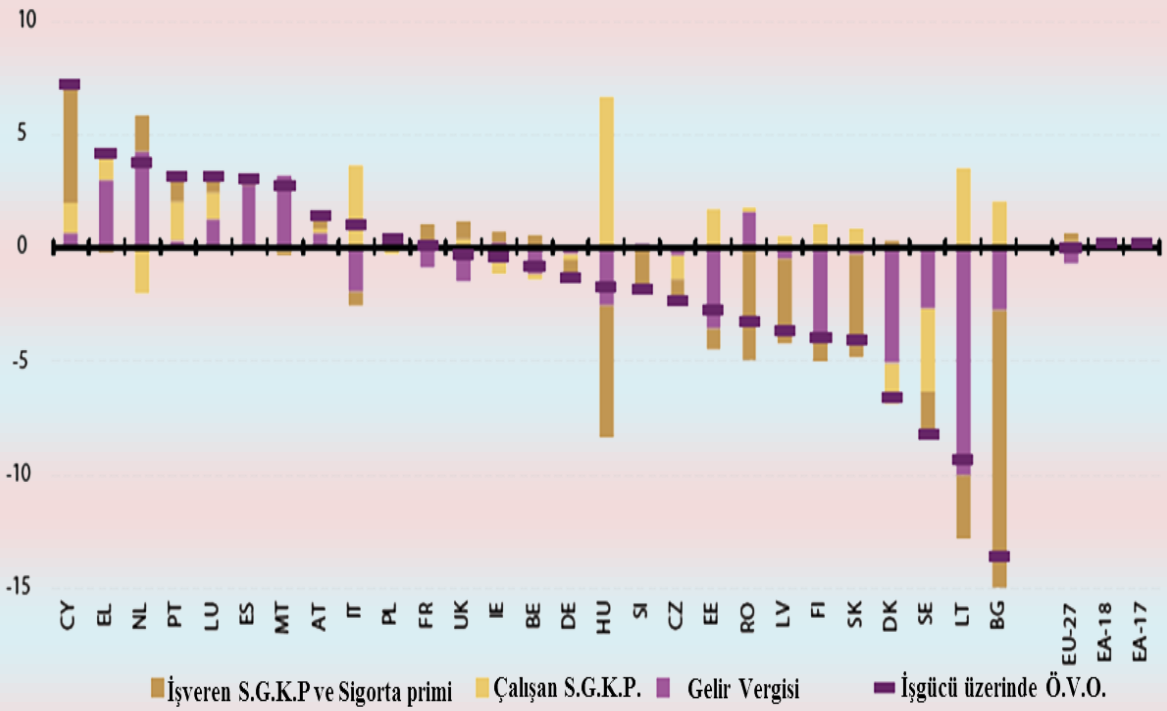
Üye Ülkelerin çoğunluğunda, sosyal güvenlik katkı payı kesintilerinin işgücünden alınan vergiler içindeki payı, kişisel gelir gergisinden daha yüksektir. Grafik 12'de de görüldüğü üzere işgücü üzerinden alınan toplam örtülü vergi oranlarının ortalama üçte-ikisi işveren ve işçi tarafından ödenen ücret dışı maliyetlerden oluşmaktadır. Sosyal güvenlik katkı paylarının oldukça düşük olduğu ve refah harcamalarının büyük çoğunluğu genel vergilendirme dışında finanse edilen Danimarka'da, kişisel gelir vergisinin miktarı, toplam örtülü vergi oranının % 92'si olarak hesaplanmıştır. Bunun yanında İrlanda ve Birleşik Krallık ortalamalarına bakıldığında, şahsi gelir vergisi oranının toplam örtülü vergi miktarı içindeki payı nispeten yüksek görünmektedir (% 65 ve % 52). Polonya'da ise şahsi gelir vergisinin toplam örtülü vergi miktarı içindeki payı % 20'den daha azdır.

Grafik 12: İşgücü Üstündeki Örtülü Vergi Oranlarının Bileşeni, 2012
(%)

2000 ve 2012 yılları arasında örtülü vergi oranlarının bileşenleri birkaç Üye ülkede önemli şekilde değişikliğe uğramıştır. Grafik 13 bu durumu yansıtmaktadır. AB-27 bakımından işgücü üzerinden alınan şahsi gelir vergisi düşerken, hem işveren sosyal güvenlik katkı payları ve sigorta primi hem de çalışanların sosyal güvenlik katkı paylarında hafif bir artış olmuştur. Aynı dönem boyunca, Euro Bölgesinde şahsi gelir vergisi ve işveren sosyal güvenlik katkı payları ile sigorta primlerinde hemen hemen bir değişiklik olmasa da çalışanların ödediği sosyal güvenlik katkı payı oranı 2000'li yıllardaki seviyesinin biraz üstüne çıkmıştır.

Grafik 13: İşgücü Üstündeki Örtülü Vergi Oranlarının Bileşenlerinin Değerlendirilmesi, 2000-2012
(farklılıklar yüzdelik dilim olarak)

Kurumlar Vergisi Üst Vergi Oranları Ekonomik ve Mali Krizden Sonra Tekrar İstikrar Kazanmaya Başlamıştır.

SERMAYE VERGİLENDİRMESİ

Kurumlar vergisi üst vergi oranları bakımından AB ortalaması, 1995 yılından 2009 yılına kadar devam eden sürekli bir düşüşün ardından 2010 yılından sonra az çok durağan bir görünüm kazanmıştır. 1995 yılındaki % 35'lik oranla kıyaslandığında 2014 yılında AB-28 ortalaması % 22,9 gibi düşük bir seviyededir.

Her ne kadar aşağı doğru gidiş eğilimi oldukça genelse de, Birlik içinde kurumlar vergisi oranları halen oldukça farklılık göstermektedir.

Kurum kazançları üzerinden alınan kurumlar vergisinin yasal vergi oranları minimum % 10 (Bulgaristan) ilâ % 30 ve üstü oranlar (Belçika, Almanya, İspanya, Fransa, İtalya, Malta ve Portekiz) arasında değişiklik göstermektedir. 1995 yılından buyana minimum ve maksimum vergi oranları arasındaki fark % 37,2'den % 28'e kadar düşmüş olmasına rağmen, 2014 yılında dört AB Üyesi kendi vergi oranlarında indirme gitmişlerdir. En büyük indirim, vergi oranını % 24,5'den % 20'ye indiren Finlandiya yapmıştır. Finlandiya'yı, Bileşik Krallık (% 24'ten % 21'e), Slovakya (% 23'den % 22'ye) ve Danimarka (% 25'den %24,5'e) izlemiştir.

Sermaye üzerinden alınan vergiler 2012 yılında AB-28 GSYH'sının % 8,2'sine tekabül etmektedir.

Bu oran 2011 yılında % 7,9 olup 2010 yılından itibaren yukarı doğru artışına devam etmektedir.

Sermaye üzerinden alınan vergilerin başlıca iki bileşeni; şirketlerin kazançları üzerinden alınan vergiler ve hisse senetleri kazançları üzerinden alınan vergilerdir. Bu vergiler de 2010 yılından itibaren yukarıya doğru artış eğilimi göstermektedir.

1990'ların ortalarından itibaren, kurumlar vergisi gelirleri, vergi oranlarındaki istikrarlı düşüşe rağmen değişik eğilimler göstermiştir. 2008-2009 dönemindeki keskin düşüşten sonra, kısmen bir düzelme yaşanmıştır. AB-28 kurumlar vergisi gelirleri, 2007 yılındaki tepe noktası olan % 3,4'e kıyasla 2012 yılında % 2,6 olarak gerçekleşmiştir.

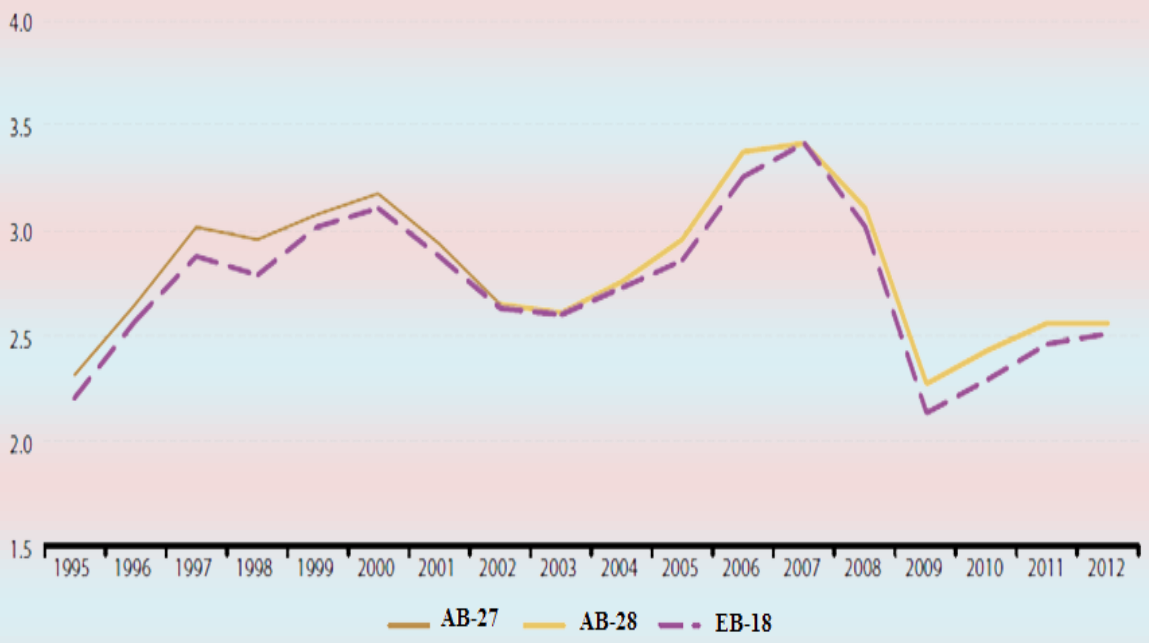
Ortalama Efektif Vergi Oranlarında Dengenin Sağlanması

Kurumlar üzerindeki vergi yükünün diğer bir göstergesi ortalama efektif vergi oranlarıdır. Gerçek toplam gelirler ve milli muhasebe verilerinden elde edilen vergi matrahlarına dayanan örtülü vergi oranının aksine bu mikro esaslı gösterge varsayılan yatırımlara temel vergi kurallarının uygulanması ile hesaplanır.

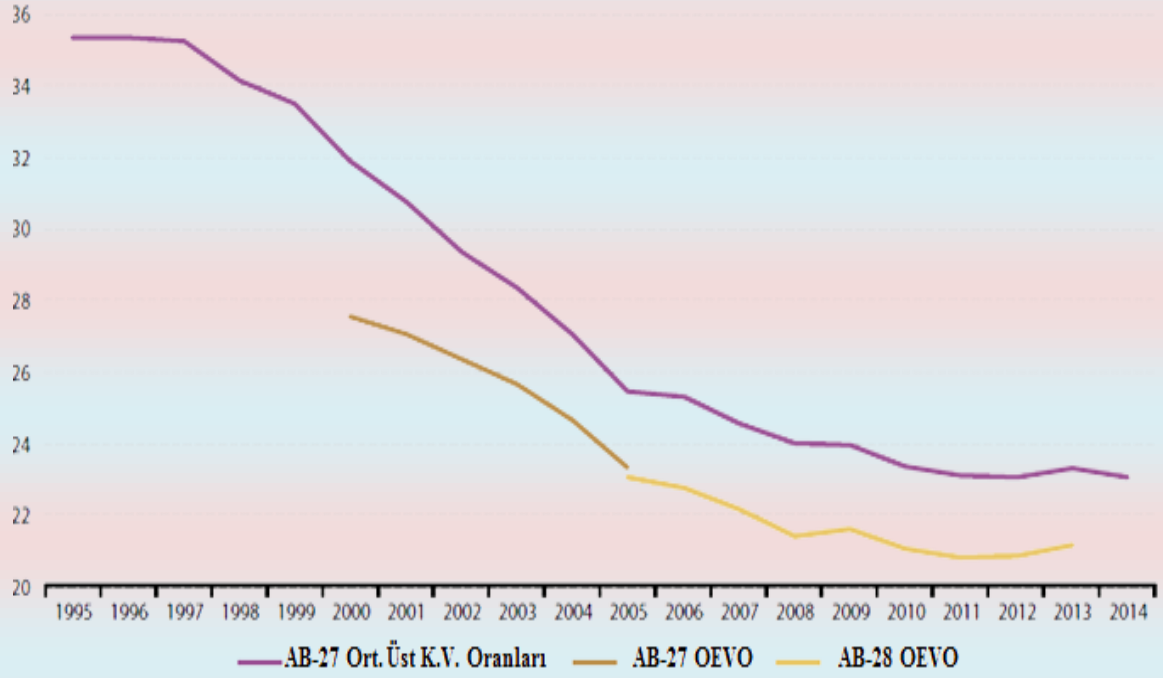
Ortalama Efektif Vergi Oranları (OEVO) son on yılda, kurumlar vergisi oranlarındaki düşüşe paralel olarak azalmıştır. Son veriler ise 2010 yılından itibaren % 21 düzeyinde sabitlendiğini göstermektedir. 2013 yılında % 21,1 olarak hesaplanan OEVO bununla birlikte Üye ülkeler arasında kayda değer farklılıklar göstermektedir. En düşük OEVO Bulgaristan (% 9) ve Litvanya (12,1)'da bulunurken en yüksek oran Fransa (% 34,3) ve İspanya (% 33,7)'dadır.

Hırvatistan'da dâhil olmak üzere Birliğe yeni üye olan ülkelerin OEVO'ları geriye kalan Üyelerin oranlarına kıyasla önemli derecede düşüktür. Bu açık 2005 yılından itibaren % 10,3'lük puandan 2014 yılında % 7,9'a inmiştir.

Grafik 14: Kurumlar Vergisi Gelirleri,1995-2012
% GSYH, GSYH-ağırlıklı ortalama

Grafik 15: Kurumlar Vergisi Oranları ve Ortalama Efektif Vergileme Göstergeleri,1995-2014
(%)

Grafik 16: Sermaye Üzerindeki Örtülü Vergi Oranları
(%)

Tablo 2:Gelir Vergisi Ust Vergi Oranları, 1995-2014 gelirleri
(%)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Belçika	60.6	60.6	60.6	60.6	60.6	60.6	60.1	56.4	53.7	53.7	53.7	53.7	53.7	53.7	53.7	53.7	53.7	53.7	53.7	53.7
Bulgaristan	50.0	50.0	40.0	40.0	40.0	40.0	38.0	29.0	29.0	29.0	24.0	24.0	24.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0
Çek Cumhuriyeti	43.0	40.0	40.0	40.0	40.0	32.0	32.0	32.0	32.0	32.0	32.0	32.0	32.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0	22.0	22.0
Danimarka	65.7	64.7	65.9	64.5	64.2	62.9	62.8	63.0	63.0	62.3	62.3	62.3	62.3	62.3	62.3	55.4	55.4	55.4	55.6	55.6
Almanya	57.0	57.0	57.0	55.9	55.9	53.8	51.2	51.2	51.2	47.5	44.3	44.3	47.5	47.5	47.5	47.5	47.5	47.5	47.5	47.5
Estonya	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	24.0	23.0	22.0	21.0	21.0	21.0	21.0	21.0	21.0	21.0
İrlanda	48.0	48.0	48.0	46.0	46.0	44.0	42.0	42.0	42.0	42.0	42.0	42.0	41.0	41.0	46.0	47.0	48.0	48.0	48.0	48.0
Yunanistan	45.0	45.0	45.0	45.0	45.0	45.0	42.5	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	49.0	49.0	49.0	46.0	46.0
İspanya	56.0	56.0	56.0	56.0	48.0	48.0	48.0	48.0	45.0	45.0	45.0	45.0	43.0	43.0	43.0	43.0	45.0	52.0	52.0	52.0
Fransa	59.1	59.6	57.7	59.0	59.0	59.0	58.3	57.8	54.8	53.4	53.5	45.8	45.8	45.8	45.8	45.8	46.7	50.6	50.3	50.3
Hırvatistan	42.9	41.3	41.3	41.3	41.3	41.3	41.3	41.3	53.1	53.1	53.1	53.1	53.1	53.1	56.1	50.2	47.2	47.2	47.2	47.2
İtalya	51.0	51.0	51.0	46.0	46.0	45.9	45.9	46.1	46.1	46.1	44.1	44.1	44.9	44.9	44.9	45.2	47.3	47.3	47.3	47.9
Kıbrıs	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	35.0	35.0	35.0
Letonya	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	23.0	26.0	25.0	25.0	24.0	24.0
Litvanya	33.0	33.0	33.0	33.0	33.0	33.0	33.0	33.0	33.0	33.0	33.0	27.0	27.0	24.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0
Lüksemburg	51.3	51.3	51.3	47.2	47.2	47.2	43.1	39.0	39.0	39.0	39.0	39.0	39.0	39.0	39.0	39.0	42.1	41.3	43.6	43.6
Macaristan	44.0	44.0	44.0	44.0	44.0	44.0	40.0	40.0	40.0	38.0	38.0	36.0	40.0	40.0	40.0	40.6	20.3	20.3	16.0	16.0
Malta	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0
Hollanda	60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	52.0	52.0	52.0	52.0	52.0	52.0	52.0	52.0	52.0	52.0	52.0	52.0	52.0	52.0
Avusturya	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0
Polonya	45.0	45.0	44.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	32.0	32.0	32.0	32.0	32.0	32.0
Portekiz	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	42.0	42.0	42.0	42.0	45.9	50.0	49.0	56.5	56.5
Romanya	40.0	40.0	40.0	48.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0
Slovenya	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	41.0	41.0	41.0	41.0	41.0	50.0	50.0
Slovakya	42.0	42.0	42.0	42.0	42.0	42.0	38.0	38.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	25.0	25.0
Finlandiya	62.2	61.2	59.5	57.8	55.6	54.0	53.5	52.5	52.2	52.1	51.0	50.9	50.5	50.1	49.1	49.0	49.2	49.0	51.1	51.5
İsveç	61.3	61.4	54.4	56.7	53.6	51.5	53.1	55.5	54.7	56.5	56.6	56.6	56.6	56.4	56.5	56.6	56.6	56.6	56.7	56.9
Birleşik Krallık	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	50.0	50.0	50.0	45.0	45.0
İzlanda	46.9	46.9	45.9	44.0	45.3	45.4	45.5	45.8	45.6	43.6	41.7	38.7	35.7	35.7	45.2	46.1	46.2	46.2	46.2	46.2
Norveç	41.7	41.7	41.7	41.7	41.5	47.5	47.5	47.5	47.5	47.5	43.5	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	39.0

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Basit Ortalamalar																				
AB-28	47.2	47.0	46.3	46.0	45.3	44.6	43.7	43.0	42.7	41.8	40.4	39.9	39.7	38.5	38.0	38.6	38.2	38.7	39.4	39.4
AB-27	47.4	47.2	46.5	46.2	45.4	44.8	43.8	43.0	42.3	41.3	40.0	39.4	39.2	37.9	37.4	38.1	37.8	38.4	39.1	39.2
EB-18	47.7	47.6	47.4	46.7	46.2	45.9	44.7	43.8	42.8	41.4	41.0	40.6	40.1	40.0	40.1	41.1	41.7	42.5	43.8	43.8
EB-17	49.0	49.0	48.8	48.0	47.4	47.1	45.9	44.9	43.8	42.4	41.9	41.5	41.0	40.9	41.1	41.9	42.7	43.6	44.9	45.0

Tablo 3: Kurum Kazançlarına Uygulanan Yasal Ust Vergi Oranları, 1995-2014
(%)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Belçika	40.2	40.2	40.2	40.2	40.2	40.2	40.2	40.2	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0
Bulgaristan	40.0	40.0	40.2	37.0	34.3	32.5	28.0	23.5	23.5	19.5	15.0	15.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0
Çek Cumhuriyeti	41.0	39.0	39.0	35.0	35.0	31.0	31.0	31.0	31.0	28.0	28.0	26.0	24.0	24.0	21.0	20.0	19.0	19.0	19.0	19.0
Danimarka	34.0	34.0	34.0	34.0	32.0	32.0	30.0	30.0	30.0	30.0	28.0	28.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	24.5
Almanya	56.8	56.7	56.7	56.0	51.6	51.6	38.3	38.3	39.6	38.3	38.7	38.7	38.7	30.2	30.2	30.2	30.2	30.2	30.2	30.2
Estonya	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	24.0	23.0	22.0	21.0	21.0	21.0	21.0	21.0	21.0	21.0
İrlanda	40.0	38.0	36.0	32.0	28.0	24.0	20.0	16.0	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5
Yunanistan	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	37.5	35.0	35.0	35.0	32.0	29.0	25.0	35.0	35.0	24.0	20.0	20.0	26.0	26.0
İspanya	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	32.5	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0
Fransa	36.7	36.7	41.7	41.7	40.0	37.8	36.4	35.4	35.4	35.4	35.0	34.4	34.4	34.4	34.4	34.4	34.4	36.1	36.1	38.0
Hırvatistan	25.0	25.0	35.0	35.0	35.0	35.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0
İtalya	52.2	53.2	53.2	41.3	41.3	41.3	40.3	40.3	38.3	37.3	37.3	37.3	37.3	31.4	31.4	31.4	31.4	31.4	31.4	31.4
Kıbrıs	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	29.0	28.0	28.0	15.0	15.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	12.5	12.5
Letonya	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	22.0	19.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0
Litvanya	29.0	29.0	29.0	29.0	29.0	24.0	24.0	15.0	15.0	15.0	15.0	19.0	18.0	15.0	20.0	15.0	15.0	15.0	15.0	15.0
Lüksemburg	40.9	40.9	39.3	37.5	37.5	37.5	37.5	30.4	30.4	30.4	30.4	29.6	29.6	29.6	28.6	28.6	28.8	28.8	29.2	29.2
Macaristan	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	19.6	17.6	17.5	17.5	21.3	21.3	21.3	20.6	20.6	20.6	20.6	20.6
Malta	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0
Hollanda	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	34.5	34.5	34.5	31.5	29.6	25.5	25.5	25.5	25.5	25.0	25.0	25.0	25.0
Avusturya	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0
Polonya	40.0	40.0	38.0	36.0	34.0	30.0	28.0	28.0	27.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0
Portekiz	39.6	39.6	39.6	37.4	37.4	35.2	35.2	33.0	33.0	27.5	27.5	27.5	26.5	26.5	26.5	29.0	29.0	31.5	31.5	31.5
Romanya	38.0	38.0	38.0	38.0	38.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0	16.0
Slovenya	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	23.0	22.0	21.0	20.0	20.0	18.0	17.0	17.0
Slovakya	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	29.0	29.0	25.0	25.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	19.0	23.0	22.0
Finlandiya	25.0	28.0	28.0	28.0	28.0	29.0	29.0	29.0	29.0	29.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0	24.5	24.5	20.0
İsveç	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	26.3	26.3	26.3	26.3	22.0	22.0
Birleşik Krallık	33.0	33.0	31.0	31.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	30.0	28.0	28.0	26.0	24.0	23.0	21.0
İzlanda	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	28.0	27.0
Norveç	33.0	33.0	33.0	33.0	30.0	30.0	30.0	18.0	18.0	18.0	18.0	18.0	18.0	15.0	15.0	18.0	20.0	20.0	20.0	20.0

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Basit Ortalamalar																				
AB-28	35.0	35.0	35.2	34.2	33.5	32.0	30.4	29.0	28.0	26.8	25.3	25.1	24.4	23.8	23.8	23.2	23.0	22.9	23.2	22.9
AB-27	35.3	35.3	35.2	34.1	33.5	31.9	30.7	29.3	28.3	27.0	25.5	25.3	24.5	24.0	23.9	23.3	23.1	23.0	23.3	23.1
EB-18	36.2	36.3	36.4	35.2	34.7	33.9	32.6	31.2	29.8	28.8	27.4	27.0	26.2	25.7	25.6	25.0	24.8	24.8	25.5	25.3
EB-17	36.8	37.0	37.0	35.8	35.2	34.4	33.0	31.8	30.4	29.6	28.1	27.7	26.8	26.3	26.2	25.6	25.4	25.4	26.1	25.9

ÇEVRE VERGİLEMESİ

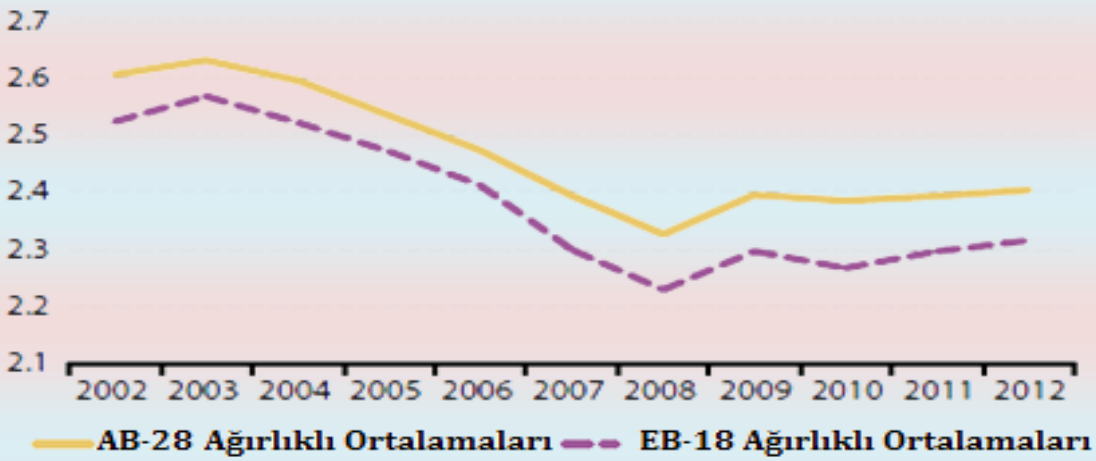
Ekonomik krizden buyana, çevre vergileri gelir artırıcı bir araç olarak politik tartışmalarda anahtar bir role sahip olmuştur. Bu vergilendirme türü ile çevre kalitesinin arttırılmasının yanı sıra istihdamı canlandırmak için yapılan vergi kesintilerinin neden olduğu vergi geliri kayıplarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

2002 ve 2008 yılları arasındaki düşüşten sonra, çevre vergilerinin GSYH içindeki yüzdelik oranları 2009 yılında hızla artmıştır.

Bununla birlikte, bu dönemden sonra bu değerler AB-28 bakımından % 2,4 civarlarında sabit kalmaya devam etmiştir. Euro Bölgesi içinde durum büyük ölçüde benzerdir ama çevre vergilerinin GSYH içindeki seviyesi bu gruba giren ülkeler bakımından biraz daha düşüktür (% 2,3).

Çevre vergileri, büyük oranda enerji vergilerinden oluşmaktadır. Enerji vergilerinin çevre vergileri içindeki payı AB-28 toplam çevre vergileri gelirlerinin % 75'i kadardır. Bu vergi ürünü % 21'lik payı ile yakıt dışındaki transfer vergileri ve % 4'lük payı ile çevre kirliliği/ kaynak vergileri takip etmektedir.

Grafik 17: Çevre Vergisi Gelirleri,2000-12
(% GSYH)

Tablo 4'de görüleceği üzere çevre vergilerinin GSYH içindeki oranları Üye Ülkeler arasında farklılaşmaktadır. Yeşil vergilerin en yüksek oranları Danimarka (% 3,9), Slovenya (% 3,8) ve Hollanda (% 3,6) gibi Üye ülkelerde görülürken, en düşük oranlar ise; İspanya (% 1,6), Litvanya (% 1,7) ve Slovakya (% 1,8) gibi Üye Ülkelerde kaydedilmiştir.

2009 yılından buyana tüm AB düzeyinde çevre vergilendirmesi düz bir seyir izlemesine rağmen, Üye Ülkeler bireysel olarak ele alındığında kayda değer farklılıklar göze çarpmaktadır.

On üye ülkede 2009-2012 yılları arasında çevre vergilerinin GSYH içindeki paylarında artış kaydedilirken diğerlerinde bir düşüş gözlemlenmiştir. En büyük artış Yunanistan ve Finlandiya'da görülürken en büyük düşüş ise Litvanya, Portekiz ve İspanya'da gerçekleşmiştir.

Tablo 4: Birlik Çevre Vergileri Gelirleri,1995-2012
% GSYH

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Fark ([1]) 2000 - 2012
Belçika	2.4	2.7	2.7	2.6	2.6	2,4	2,4	2,4	2,4	2,5	2,5	2,3	2,2	2,1	2,2	2,2	2,3	2,2	-0,3
Bulgaristan	1.8	1.2	1.4	2.2	2.4	2,7	2,5	2,3	3,0	3,2	3,0	2,9	3,4	3,4	3,0	2,9	2,9	2,8	0,2
Çek Cumhuriyeti	2.7	2.5	2.4	2.3	2.4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,5	2,6	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,5	2,4	0,0
Danimarka	4.4	4.7	4.7	5.1	5.2	4,7	4,7	4,8	4,7	4,8	4,9	4,8	4,6	4,2	4,0	4,0	4,0	3,9	-0,8
Almanya	2.2	2.2	1.9	2.1	2.3	2,4	2,5	2,5	2,7	2,6	2,5	2,4	2,2	2,2	2,3	2,2	2,2	2,2	-0,2
Estonya	1.0	1.5	1.6	1.9	1.7	1,7	2,1	2,0	1,9	2,1	2,3	2,2	2,2	2,3	3,0	3,0	2,8	2,8	1,1
İrlanda	3.0	3.1	3.0	3.0	3.0	2,8	2,4	2,4	2,3	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,4	2,6	2,5	2,5	-0,3
Yunanistan	3.5	3.5	3.4	3.2	3.1	2,3	2,5	2,3	2,2	2,2	2,1	2,0	2,1	2,0	2,0	2,5	2,8	2,9	0,5
İspanya	2.2	2.2	2.1	2.3	2.3	2,2	2,1	2,1	2,1	2,0	1,9	1,9	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	-0,6
Fransa	2.5	2.5	2.4	2.4	2.4	2,2	2,0	2,1	2,0	2,0	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	-0,3
Hırvatistan	:	:	:	:	:	:	:	4,1	4,2	4,0	3,9	3,8	3,7	3,4	3,4	3,7	3,3	3,2	:
İtalya	3.6	3.5	3.4	3.3	3.5	3,2	3,0	2,9	3,0	2,8	2,8	2,8	2,7	2,5	2,7	2,6	2,7	3,0	-0,1
Kıbrıs	2.9	2.8	2.5	2.5	2.5	2,7	3,0	3,0	3,8	4,0	3,5	3,3	3,4	3,2	2,9	2,9	2,9	2,7	0,0
Letonya	1.1	1.6	2.1	2.9	2.4	2,4	2,2	2,3	2,5	2,6	2,7	2,4	2,1	2,0	2,3	2,4	2,5	2,4	0,0
Litvanya	1.9	1.9	2.1	2.5	2.9	2,5	2,6	2,8	2,8	2,7	2,3	1,8	1,8	1,6	2,0	1,8	1,7	1,7	-0,8
Lüksemburg	3.0	2.9	3.0	2.9	2.8	2,8	2,8	2,8	2,8	3,1	2,9	2,6	2,5	2,6	2,6	2,4	2,4	2,4	-0,4
Macaristan	2.9	2.9	2.9	3.4	3.3	3,0	2,9	2,8	2,8	2,9	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7	2,5	2,5	-0,5
Malta	3.1	3.0	3.4	3.8	3.9	3,6	3,5	3,3	3,3	3,0	3,2	3,3	3,7	3,4	3,3	3,0	3,2	3,0	-0,6
Hollanda	3.5	3.7	3.6	3.7	3.8	3,8	3,6	3,5	3,6	3,7	3,8	3,9	3,7	3,8	3,8	3,8	3,7	3,6	-0,2
Avusturya	2.1	2.1	2.4	2.3	2.3	2,4	2,6	2,7	2,7	2,7	2,6	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,5	2,4	0,0

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Fark ([1]) 2000 - 2012
Romanya	1.8	1.8	2.8	3.1	3.9	3,4	2,4	2,1	2,4	2,4	2,0	1,9	2,1	1,8	1,9	2,0	1,9	1,9	-1,5
Slovenya	4.2	4.3	4.5	5.0	4.1	2,9	3,2	3,3	3,3	3,3	3,2	3,0	3,0	3,0	3,6	3,6	3,4	3,8	0,9
Slovakya	2.3	2.1	2.0	1.9	2.0	2,2	2,0	2,2	2,4	2,5	2,4	2,3	2,1	2,0	2,0	1,9	1,9	1,8	-0,5
Finlandiya	2.9	3.1	3.3	3.3	3.4	3,1	3,0	3,1	3,2	3,2	3,1	3,0	2,7	2,7	2,6	2,8	3,1	3,1	-0,1
İsveç	2.8	3.2	3.0	3.0	2.9	2,8	2,8	2,9	2,9	2,8	2,9	2,7	2,7	2,7	2,8	2,7	2,5	2,5	-0,3
Birleşik Krallık	2.8	2.9	2.9	3.0	3.1	3,0	2,7	2,7	2,6	2,6	2,5	2,4	2,4	2,4	2,6	2,6	2,6	2,6	-0,3
İzlanda	3.0	3.3	3.2	3.3	3.5	3,3	2,7	2,3	2,6	2,7	2,9	2,6	2,5	1,8	1,6	2,0	2,0	2,1	-1,2
Norveç	3.7	3.7	3.7	3.7	3.5	3,2	3,2	3,3	3,2	3,2	3,0	2,9	2,9	2,6	2,6	2,7	2,5	2,4	-0,8
AB-28 Ortalamaları																			
Ağırlıklı	:	:	:	:	:	:	:	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	:
Aritmetik	:	:	:	:	:	:	:	2,8	2,8	2,9	2,8	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	:
AB-27 Ortalamaları																			
Ağırlıklı	2.7	2.7	2.6	2.7	2.8	2,7	2,6	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	-0,3
Aritmetik	2.7	2.7	2.8	2.9	2.9	2,7	2,7	2,7	2,8	2,8	2,8	2,7	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6	2,6	-0,2
EB-18 Ortalamaları																			
Ağırlıklı	2.6	2.7	2.5	2.6	2.7	2,6	2,5	2,5	2,6	2,5	2,5	2,4	2,3	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	-0,3
Aritmetik	2.7	2.8	2.8	2.9	2.9	2,7	2,7	2,6	2,7	2,8	2,7	2,6	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6	2,6	-0,1
EB-17 Ortalamaları																			
Ağırlıklı	2.6	2.7	2.5	2.6	2.7	2,6	2,5	2,5	2,6	2,5	2,5	2,4	2,3	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	-0,3
Aritmetik	2.8	2.9	2.9	2.9	2.9	2,7	2,7	2,7	2,7	2,8	2,7	2,6	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6	2,6	-0,1

([1])Yüzdelik puan

2012 Yılında enerji üzerindeki örtülü vergi oranlarında düşüş gerçekleşmiştir.

Geçmiş dönemlerde, enerji ve ulaşım üzerinden alınan vergiler, çevre politikası aracı olmaktan ziyade, gelir arttırıcı araçlar olarak kullanılmaktaydılar. Bundan dolayı çevre vergilerinin toplam vergi gelirleri içindeki payına bakıldığında bunların çevre korumasında öncelikli bir role sahip olduğunu anlamak mümkün değildi. Bu gösterge ile ilgili yüksek seviyeler muhtemelen yüksek vergi oranlarının sonucudur veya GSYH ile bağlantılı büyük vergi matrahları nedeniyledir.

Nihai enerji tüketimi üzerinden hesaplanan enerji vergisi gelirleri üzerindeki örtülü vergi oranları vergi matrahlarından etkilenmediğinden çevresel (enerji) vergilerin efektif düzeyinin ölçülmesi ile ilgili olarak daha güvenilir veriler sağlamaktadır. Bununla birlikte bu gösterge bazı özellikler de göstermektedir. Enerji üzerindeki örtülü vergi oranları çevresel etkilerine bağlı olmaksızın tüm enerji tüketimi türlerini aynı şekilde tehdit etmektedir. Örneğin hidroelektrik santrallerinden üretilen elektrik ile termoelektrik santrallerinden üretilen elektrik aynı ağırlığa sahiptir.

Bununla birlikte, birçok ülkede yenilenebilir enerji kaynakları, tüketilebilir enerji kaynaklarına göre daha düşük vergi oranlarına tabidirler. Ayrıca fosil yakıtlardan daha çevre dostu enerji kaynaklarına doğru geçilebilmesinin teşvik edilmesi için istisnalara konu olmaktadırlar. Bu sebeplerden ötürü, daha geniş yenilenebilir enerji kaynaklarına sahip olan bir ülkede, enerji üzerindeki örtülü vergi oranları karbon temelli enerji kaynaklarına nazaran daha düşük olmaktadır.

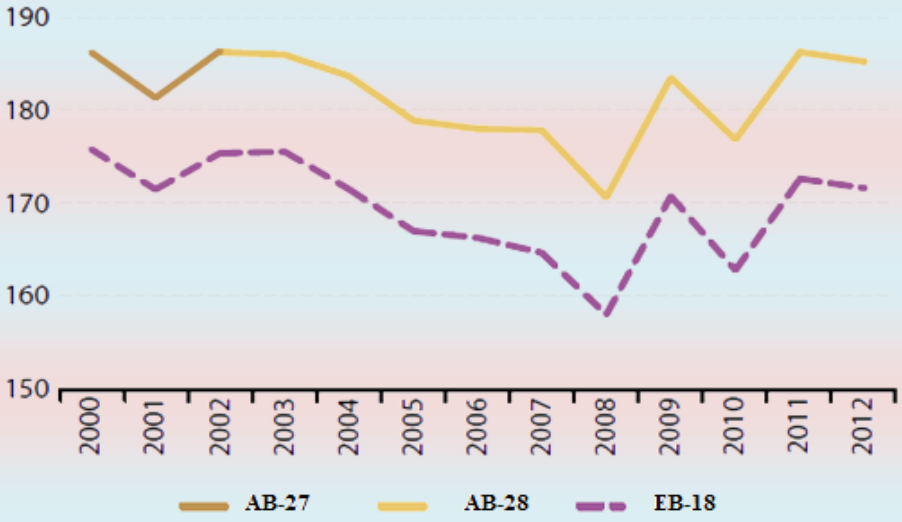
2002 ve 2008 yılları arasındaki sürekli bir aşağı gidiş eğiliminden sonra, enerji vergilendirmesi krizden buyana önemli ölçüde dalgalanma yaşamıştır. Enerji üzerindeki gerçek örtülü vergi oranları 2009 yılında keskin bir biçimde yükselmiş ve 2010 yılında düşmüştür. 2011 yılında tekrar kendini toparlamasına rağmen, 2012 yılında yeniden düşerek 2009 yılı seviyesinin biraz üstünde kalmıştır. Danimarka kapsamlı enerji vergilendirmesi sistemi ile AB içinde en yüksek gösterge değerine sahiptir. Yeni Üye Ülkeler olan, Malta, Slovenya ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi haricinde, enerji vergilendirmesi bakımından daha düşük seviyelere sahiptirler.

Enerji vergisi gelirlerinin dörtte üçünden fazlası taşıt yakıtlarından elde edilmektedir.

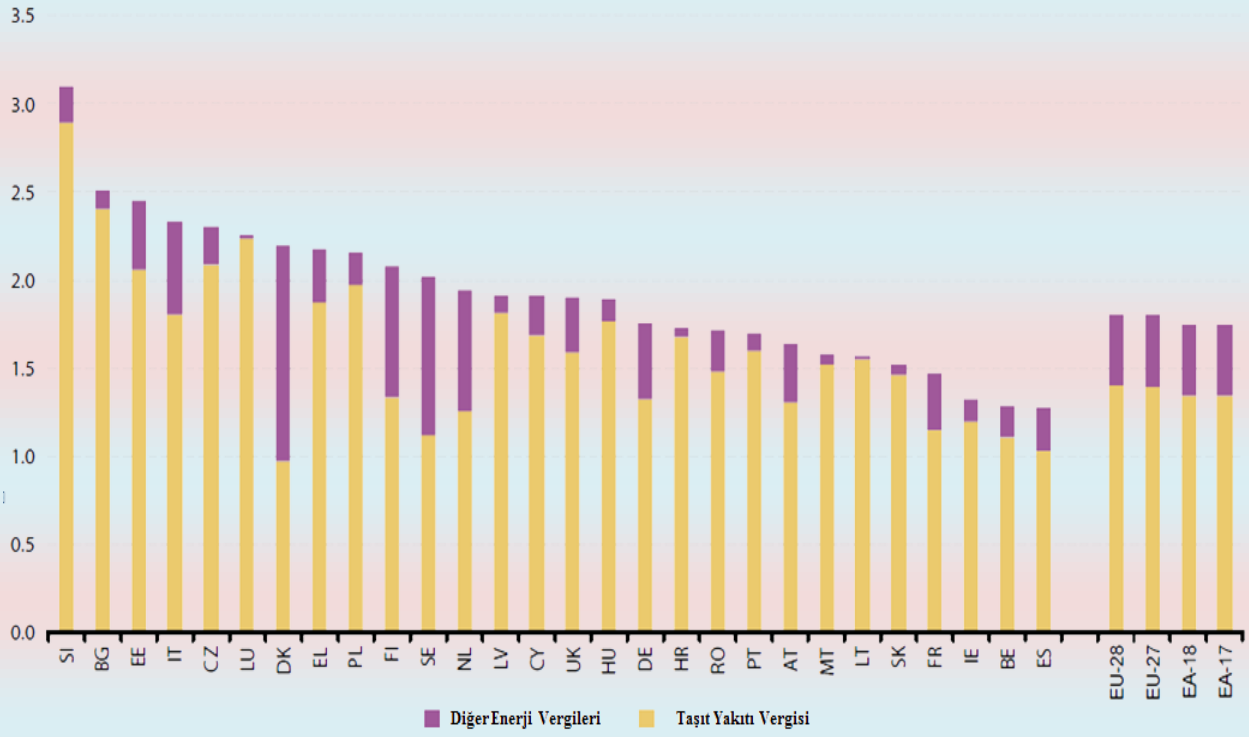
AB içerisinde elde edilen enerji vergisi gelirlerinin yaklaşık % 77'si akaryakıt üzerinden alınan vergilerden elde edilmektedir. Sadece 13 Üye Ülkede taşıt yakıtları üzerinden alınan vergi, enerji vergilerinin % 90'ından fazlasını temsil etmektedir. Danimarka, İsveç, Finlandiya ve Hollanda % 40 ilâ % 65 arasında değişen payları ile taşıt yakıtları üzerinden alınan vergilerde en düşük paylara sahiptirler. Toplam enerji vergisi gelirlerinin GSYH'ya göre yüzdelik payına bakıldığında en yüksek enerji vergisi geliri olan Üye Ülkeler ise Slovenya (% 3,1), Bulgaristan (% 2,5) ve Estonya'dır (% 2,5). Bu durum yüksek vergi oranlarına değil, daha çok yüksek orandaki nihai enerji tüketimi miktarına bağlıdır.

Yeni 12 Üye Ülkede akaryakıt üzerinden alınan enerji vergilerinin yüksekliği göze çarpmaktadır. Bu ülkelerde, elektrik, doğal gaz ve kömür gibi enerji ürünleri üzerinden alınan özel tüketim vergileri oranları minimum ya da minimum düzeye yakındır. Bundan dolayı bu tür enerji kaynakları üzerinden elde edilen enerji vergisi gelirleri, akaryakıt üzerinden alınan enerji vergisi gelirlerine kıyasla daha düşüktür. AB-15 Üye Ülkelerinde durum daha farklıdır. Bu Üye Ülkelerde doğal gaz ve elektrik üzerinden alınan özel tüketim vergileri oranları oldukça farklılık göstermektedir.

Grafik 18: Nihai Enerji Tüketimi Bakımından Enerji Vergisi Gelirleri (Gerçek Örtülü Vergi Oranları)

Grafik 19: Üye Ülkelerin Enerji Vergisi Gelirleri, 2012
(% GSYH)

SERVET VERGİLERİ

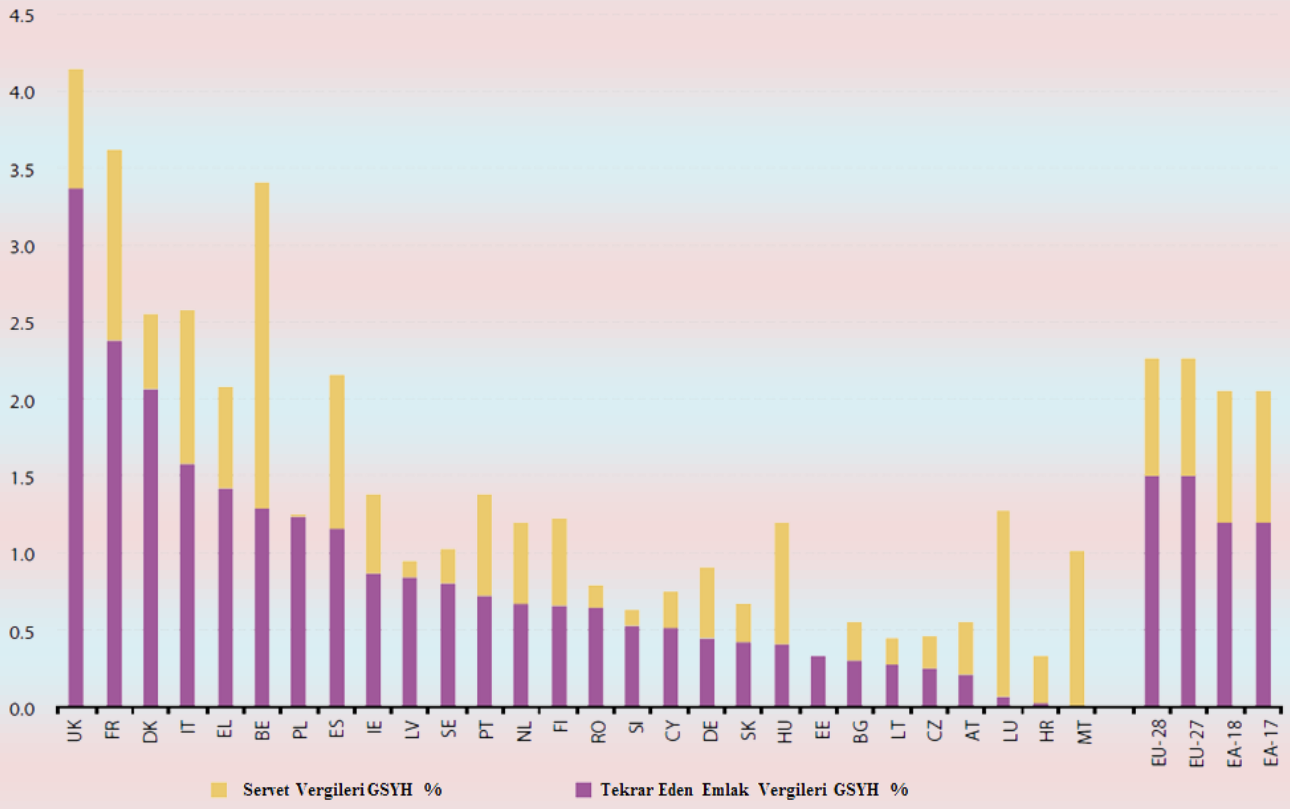
Servet vergileri; yıllık olarak alınan ve taşınmazın değeri ile alakalı olarak hesaplanan tekrar eden emlak vergilerini ve taşınmazların devir ve işlemleri üzerinden alınan diğer servet vergilerini kapsamaktadır. AB içinde genel olarak, mükerrer emlak vergileri diğer servet vergilerine göre oldukça yüksek bir düzeydedir. Bunlar 2012 yılında tahakkuk eden toplam servet vergilerinin % 66,3'üne ve GSYH'nın % 1,5'ine tekabül etmektedir.

Taşınmazlar üzerinden alınan tekrar eden vergiler (emlak vergisi), vergi gelirlerinin arttırılmasını planlayan politika yapıcılarının giderek artan bir ilgisiyle karşı karşıyadır.

Üye ülkeler arasında servet vergileri bakımından kayda değer farlılıklar göze çarpmaktadır. En yüksek emlak vergisi gelirleri Birleşik Krallık (% 3,4), Danimarka (% 2,4) ve Fransa'da (% 2,1) bulunurken, en düşük emlak vergisi gelirleri ise Hırvatistan, Lüksemburg ve Malta'da kaydedilmiştir.

Belçika, İtalya, Lüksemburg, Malta ve Fransa'da ise diğer tür servet vergisi gelirleri nispeten daha yüksek oranda elde edilmektedir.

Grafik 20: Üye Ülkelerin Servet Vergisi Bileşenleri, 2012
(% GSYH)

AB Katılım Öncesi Yardım Aracı IPA-II (2014 – 2020) Dönemi

Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA)'nın 2014 – 2020 yıllarını kapsayan II. Dönemi, 2007-13 yıllarını içeren I. Dönemin **devamı niteliğinde ve** ülkemizin **AB müktesebatına uyum kapasitesinin geliştirilmesi** ile **ekonomik ve sosyal uyuma yönelik kapasitelerinin oluşturulması** hedefleri çerçevesinde yürütülecektir.

Katılım Öncesi Yardım Aracı – IPA I'in 2007-2013 yıllarını kapsayan ilk döneminde mali yardımların çerçevesini oluşturan beş bileşeni aynen korunarak mali yardımlara yön verecek beş politika alanına dönüştürülmüştür. Bu beş politika alanı içinde ise çeşitli başlıklar altında sektörler ve alt-sektörler belirlenerek Avrupa Birliği Bakanlığı ile birlikte konuyla ilgili Bakanlıkların sorumluluğuna verilmiştir. İlgili sektör ve alt-sektörler altında yer alan proje faaliyetleri sektör sorumlusu kurumlar (lead institutions) tarafından koordine edilecektir.

Sektörel yaklaşım, belirlenen öncelikli sektörlerde AB'nin finansman öncelikleri ile yararlanıcı ülkenin ilgili ulusal stratejileri ile ortaya koyduğu sektör önceliklerinin birbirini tamamlayıcılığı noktasında AB fonlarının kullanılmasındaki etkiyi/faydayı arttırmayı, yararlanıcı ülke sahipliğini ve performansını yükseltmeyi hedefleyen bir yaklaşımdır.

2013 yılı yaz döneminde Avrupa Birliği Bakanlığı koordinasyonunda ilgili kurum/kuruluşların katılımı ile oluşturulan **sektörel çalışma grupları** vasıtasıyla **Ülke Strateji Belgesi (ÜSB)** sektör öncelikleri çalışılmış, yeni dönem için aşağıdaki **9 öncelikli sektör** belirlenmiştir.

Ülke Strateji Belgesi (ÜSB), 2014-2020 yıllarını kapsayacak biçimde Genişleme Stratejisine ilişkin politik önceliklerin karşılanmasında IPA fonlarının yararlanıcı ülke tarafından nasıl kullanılacağını belirtmekte ve ilerlemeler ile kaydedilen gelişmelerin ölçülmesine yönelik yardım temelli hedefler, araçlar ve göstergeleri tanımlamaktadır. Ayrıca ÜSB, 2014-2020 dönemi boyunca yıllara göre politika alanlarına ayrılmış göstergesel tahsisatlar ile farklı politika alanları altında desteklenecek öncelikli sektörler yer almaktadır. Bu sektörler şu başlıklardan oluşmaktadır:

1. Demokrasi ve Yönetişim *(Sivil Toplum alt sektör olarak yer almaktadır),*
2. Hukukun Üstünlüğü ve Temel Haklar *(Yargı ve Temel Haklar ile İçişleri alt sektörler olarak yer almaktadır),*
3. Çevre,
4. Ulaştırma,
5. Enerji,
6. Rekabetçilik ve Yenilik,
7. Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikalar,

8. Tarım ve Kırsal Kalkınma,
9. Bölgesel ve Sınır Ötesi İşbirliği.

Yeni dönem için belirlenen öncelikli sektörler IPA'nın ilk dönemi bileşenleri altından çalışılan alanlar olup, devamlılık esasından hareketle sektörel yaklaşım çerçevesinde yeniden uyarlanmışlardır.

IPA- II Altında Yer Alan 5 Politika Alanı

1. AB Üyeliğine Geçiş Süreci ve Kapasite Geliştirme:

Bu politika alanında, AB müktesebatının benimsenmesi, politik ve ekonomik ölçütlerin yerine getirilebilmesi amacıyla kurumların kapasitelerinin artırılması, ilgili birimler arasında eşgüdüm ve işbirliğinin geliştirilmesi ile yararlanıcı ülkenin çeşitli müktesebat başlıkları altında müktesebatı uygulamaya yönelik kurumsal kapasitesini geliştirmeyi hedeflemektedir.

AB fonları ile geliştirilebilecek projelerin büyük bölümü bu politika alanı altında yer almaktadır. Bu başlık altında, *Yönetişim ve Kamu Yönetimi, Sivil Toplum, Müktesebata Uyum Desteği, Birlik Program ve Ajanslarına Destek, Yargı, Temel Haklar, Göç ve İltica, Entegre Sınır Yönetimi ve Organize Suçlarla Mücadele* alanlarında destekler verilmektedir.

2. Bölgesel Kalkınma:

Bu politika alanında, aday ülkelerin, bölgeleri arasındaki gelişmişlik farklılıklarını gidermeleri, özellikle ulaştırma ve çevre alanında projeler geliştirmeleri amaçlanmakta ve ulaştırma, çevre (su, atık su ve hava kalitesi gibi konular), enerji (yenilenebilir ve enerji verimliliği gibi konular), eğitim, sağlık altyapıları ve bilişim teknolojileri dâhil KOBİ'ler desteklenmektedir.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü (Trafik Uygulama ve Denetleme Dairesi Başkanlığı) hava kirliliği emisyonu ile ilgili olarak bu alanda faaliyette bulunabilirler.

3. İstihdam, Sosyal Politika ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi:

Bu politika alanının amacı, aday ülkeleri Avrupa İstihdam Stratejisi ve Lizbon Stratejisi çerçevelerinde Avrupa Sosyal Fonuna hazırlamak, bu amaçla uygun yapıları ve sistemleri kurmaktır. Bunlar yapılırken Birliğin istihdam, kadın-erkek eşitliği, sosyal içerme ve eğitim alanındaki ilkelerinin gözetilmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda, istihdama erişim, sosyal içerme, insan sermayesine yatırım (eğitim-sağlık) gibi alanlardaki faaliyetleri desteklenmektedir.

4. Tarım ve Kırsal Kalkınma:

Bu politika alanında, tarımsal işletmelere destek verilmesi, tarım ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması, ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve üretici birliklerine teknik destek verilmesi amaçlanmaktadır.

Balıkçılık ve su ürünlerinin denetimleri konusunda Sahil Güvenlik Komutanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınma politika alanında faaliyette bulunabilir.

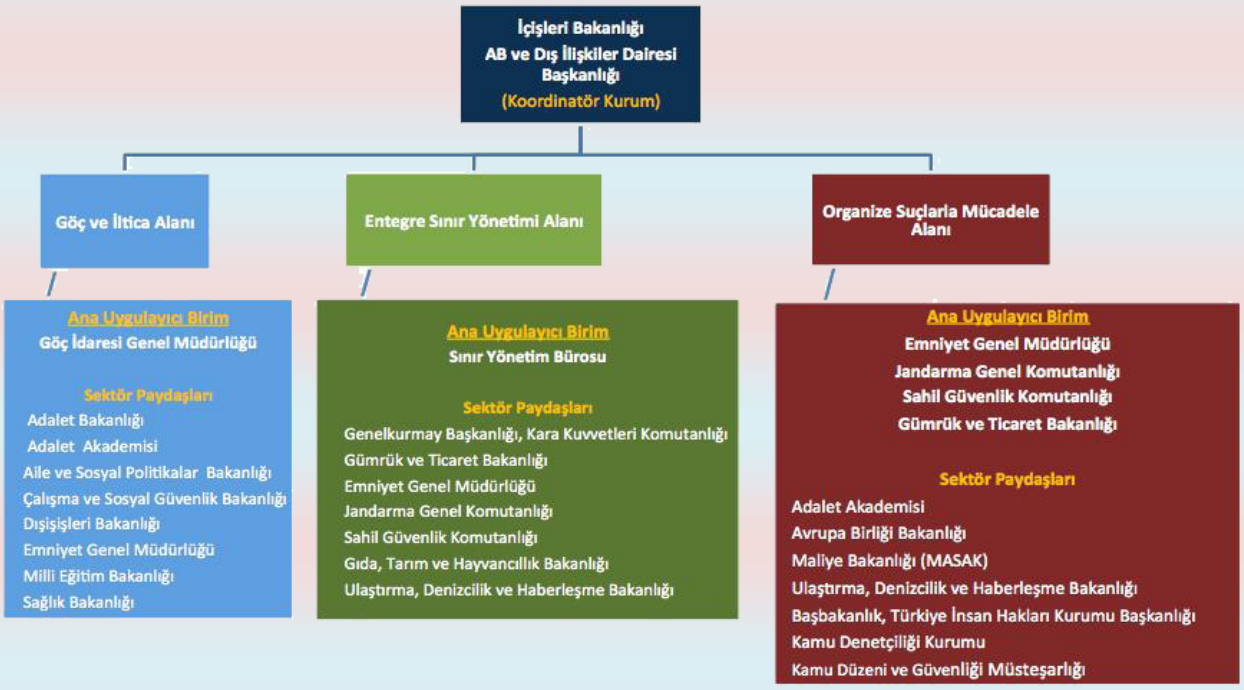
5. Bölgesel ve Sınır Ötesi İşbirliği:

Bölgesel ve Sınır Ötesi İşbirliği politika alanında, yararlanıcı ülkenin diğer yararlanıcılar ile veya üye devletlerle bölgesel, bölgelerarası ve sınır ötesi işbirliği konuları desteklenmektedir.

Bu başlık kapsamında odaklanılan, Avrupa'nın iç sınırları arasındaki işbirliğidir. AB ülkelerinin 3. ülkelerle olan sınır ilişkileri kapsam dışındadır. Çeşitli projeler aracılığı ile AB'nin sınırdaş ülkeleri arasında işbirliğinin geliştirilmesi, sınır bölgelerinde istikrarlı ve sürdürülebilir ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanması, çevre, halk sağlığı ve organize suç örgütlerine karşı mücadele konusunda işbirliği yapılması, etkin ve güvenli sınırlar oluşturulması hedeflenmektedir.

VERGİLENDİRME/TAXATION

POLİTİKA ALANI	SEKTÖRLER	ALT SEKTÖRLER	ÖNCELİK ALANLARI	SORUMLU KURUMLAR
AB Üyeliğine Geçiş Süreci ve Kapasite Geliştirme	1. Yönetişim ve Kamu Yönetimi	1.1. Sivil Toplum		Avrupa Birliği Bakanlığı
		1.2. Müktesebata Uyum Desteği		
		1.3. Birlik Program ve Ajanslarına Katılıma Destek		
	2. Adalet, İçişleri ve Temel Haklar	2.1. Yargı ve Temel Haklar	2.1.1. Yargı	Adalet Bakanlığı
			2.1.2. Temel Haklar	Avrupa Birliği Bakanlığı
		2.2. İçişleri	2.2.1. Göç ve İltica	İçişleri Bakanlığı
			2.2.2. Entegre Sınır Yönetimi	
			2.2.3. Organize Suçlarla Mücadele	
Bölgesel Kalkınma	1. Çevre			Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
	2. Ulaştırma			Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
	3. Enerji			Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı
	4. Rekabet Edebilirlik ve İnovasyon			Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
İstihdam, Sosyal Politika ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	1. Eğitim, İstihdam ve Sosyal Politikalar		1.1. İstihdam ve İş Piyasası	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
			1.2. Eğitim ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	Milli Eğitim Bakanlığı
			1.3. Sosyal Politika ve İçerme	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Tarım ve Kırsal Kalkınma	1. Tarım ve Kırsal Kalkınma	1.1. Kırsal Kalkınma Programı		Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
		1.2. Kurumsal Kapasite Geliştirme (11.,12. ve 13. Fasıllar)		
Bölgesel ve Sınır Ötesi İşbirliği	1. Bölgesel ve Sınır Ötesi İşbirliği			Avrupa Birliği Bakanlığı

IPA-II döneminin yasal altyapısını oluşturmaya yönelik yürütülen çalışmalar neticesinde;

- 11 Mart 2014 tarih ve 231/2014 sayılı IPA II Tüzüğü 15 Mart 2014 tarihinde,
- 2 Mayıs 2014 tarih ve 447/2014 sayılı IPA II Uygulama Tüzüğü ise 3 Mayıs 2014 tarihinde AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanmıştır.
  (Bkz. http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/financial_assistance/ipa/2014/231-2014_ipa-2-reg.pdf, http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/financial_assistance/ipa/2014/20140502-commission-implementing-reg-on-ipa2_en.pdf)

Gerek IPA I dönemine ait Anlaşmadan gerekse IPA II Tüzüklerinden hükümler içerecek şekilde revize edilerek genişletilen yeni "Çerçeve Anlaşma" taslağı üzerinde çalışmalar devam etmektedir. IPA-II Çerçeve Anlaşması'nın vergi istisnalarına ilişkin 30. maddesine yönelik müzakereler Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından halen yürütülmektedir.

Kaynak:

http://www.abgs.gov.tr/

http://www.diab.gov.tr/isbirligi-20-ipa-ii-donemi--2014-2020-.html